

Vi kan ikke udelukke, vil jeg sige til hr. Frank Aaen, at svenskerne vil komme og sige, at de vil have 15 pct. af den indkomst, som danske søfolk får på disse skibe, som følge af at de sejler mellem Helsingør og Helsingborg. Det er det, der er pointen, og det er det, vi skal undgå; og det er det, vi kan undgå ved det her lille lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Forhandling om redegørelse nr. R 19: Indenrigsministerens redegørelse af 6. maj 1997 om kommunalpolitik.

(Redegørelsen anmeldt 6/5 97. Redegørelsen givet 6/5 97. Meddelelse om forhandling 6/5 97).

Forhandling

Klaus Hækkerup (S):

Det er en god kommunalpolitisk redegørelse, regeringen har fremlagt. Den behandler en række af de centrale udviklingstræk i samfundet af betydning for kommunerne, for udviklingen i den kommunale forvaltning og for befolkningens engagement heri.

Set fra et socialdemokratisk synspunkt er det centralt, at redegørelsens hovedtema er bedre kvalitet i den offentlige sektor. Af vigtige elementer kan i den forbindelse nævnes serviceydelser og servicedeklarationer, igangsætning af overvejelser om kvalitets- og aktivitetsmål i forbindelse med budgetlægning og den obligatoriske forvaltningsrevision, som vi vedtog her i Folketinget den 15. april i år.

Når kvalitetsudviklingen i den offentlige sektor er central, er det selvfølgelig, fordi der her er forskellige politiske holdninger. Der er dem, der som Venstre og hr. Anders Fogh Rasmussen ønsker, at velfærdsstaten skal ruller tilbage, som det udtrykkes, og så er der os andre, der ønsker en videreudvikling og modernisering til gavn for borgerne.

Et andet vigtigt hovedtema i redegørelsen er den kommunale struktur og opgavefordeling og selvfølgelig den hertil knyttede centralisering og/eller decentralisering.

Som det ganske rigtig påpeges i redegørelsen, overvejes opgavefordelingen netop nu i den af regeringen nedsatte Opgavekommission. Her analyseres det fordomsfrit, om fordelingen af opgaverne i den offentlige sektor er hensigtsmæssigt tilrettelagt, eller om der er opgaver, der skal flyttes mellem staten, amtskommunerne og primærkommunerne.

Regeringens villighed til at se fordomsfrit også på dette spørgsmål illustreres af den aftale, der sidste år blev indgået mellem Amtsrådsforeningen og regeringen, om at overflytte væsentlige dele af det statslige vejnet til amtskommunal bestyrelse.

Også i Socialdemokratiet er vi åbne over for en diskussion af spørgsmålet om centralisering eller decentralisering og over for at foretage en afvejning af de ofte modstridende hensyn, der er dels til, at opgaverne bør løses så tæt på borgerne som muligt, og dels til en effektiv, rationel og ligelig behandling af borgerne i alle kommuner i landet.

Et tredje område af stor betydning for den fremtidige opgavevaretagelse, som redegørelsen ikke nævner, er den informationsteknologiske udvikling. Hvis borgerne f.eks. kommunikerer med myndighederne via de elektroniske medier, er det – når vi ser det fra borgerens synsvinkel – selvfølgelig ligegyldigt, om det er en primærkommune, en amtskommune eller staten, der står for computeren i den anden ende.

Nogle vil måske hævde, at den slags er fremtidsmusik, og at borgerne vil være ekstremt tilbageholdende med at bruge den form for kommunikation. Lad mig derfor over for den slags skeptiske indvendinger, som man kunne forestille sig ville komme, henvise til behandlingen af den fortrykte selvangivelse. Også i år har vi alle sammen fået den tilsendt med mulighed for at foretage rettelser via telefon eller over Internettet via vores pc. I 1996, altså for året 1995,

benyttede 396.000 borgere sig af muligheden for telefonisk eller via pc at rette deres fortrykte selvangivelse, og i år har næsten 570.000 borgere benyttet sig af denne mulighed. Bare fra 1996 til 1997 har der altså været en vækst i brugen af de elektroniske midler til korrektion af selvangivelsen på 44 pct., og det svarer meget godt til de tal, vi i øvrigt ser og hører om fra banksektoren om udbredelsen af homebanking og de andre muligheder for elektronisk kommunikation fra virksomheder og borgere til bankerne.

Jeg tror, vi allerede ud fra disse få eksempler kan slå fast, at informationsteknologien vil påvirke den offentlige opgavevaretagelse kraftigt i de kommende år og dermed naturligvis også opgavefordelingen mellem de offentlige forvaltningsniveauer indbyrdes.

Som det fjerde punkt nævner redegørelsen korrekt den internationale udvikling, som direkte eller indirekte påvirker kommunestyret og varetagelsen af de kommunale opgaver, og med rette, synes jeg, fremhæves det af Europarådet vedtagne charter om det lokale selvstyre. Men her vil jeg gerne tænde en advarselsslampe, når de kommunale organisationer arbejder på, at lokalt selvstyre skal gøres til et EU-anliggende, så det bliver EF-Domstolen, der får det sidste ord ved afgørelsen af, hvordan opgavefordelingen mellem de offentlige niveauer i Danmark skal være. Det synes jeg ikke er nogen rimelig, hensigtsmæssig eller fornuftig udvikling, og jeg må tage afstand fra den. Man skulle ellers mene, at de fra kommunal side meget kritiserede regler for udbud i EU ved bygge- og anlægsopgaver og køb af tjenesteydelser m.v. havde givet kommunerne et klart indtryk af faren ved yderligere at centralisere kompetence til Bruxelles.

Redegørelsen omhandler også forholdene for de kommunalt ansatte og den udfordring, de stilles over for i forbindelse med de kommende års omstilling og modernisering af den kommunale sektor. Det fremhæves, at det kræver motiverede og engagerede medarbejdere, og at kommuner og amtskommuner må kunne tilbyde spændende arbejdspladser med gode udviklingsmuligheder for at kunne tiltrække nye, velkvalificerede medarbejdere. Men for at det skal være attraktivt at være kommunalt ansat, skal der også være en garanti mod utidig snagen i éns private forhold, og på Socialdemokratiets vegne kan jeg derfor give udtryk for, at vi finder, at det at være offentligt ansat ikke skal være det samme som at være offentligt udhængt. Det er derfor med glæde, vi kan konstatere, at

justitsministeren har nedsat et udvalg, som ser på sagen, og vi afventer nu resultatet af udvalgets arbejde med henblik på at vurdere, om der er behov for initiativer på området.

Redegørelsen indeholder også en meget rigtig bemærkning om, at den store selvstændighed, kommunerne har i Danmark, gør det nødvendigt at sikre en samordning mellem den kommunale sektor og staten, og det bemærkes særskilt, at den økonomiske samordning i mange år har bestået i, at regeringen og de kommunale parter har indgået årlige aftaler om udviklingen i den kommunale økonomi. I bilag 6 til redegørelsen gennemgås budgetsamarbejdet og aftalesystemet.

Når vi i dag ofte hører påstande om statslige indgreb i den kommunale økonomi, er det på sin plads at minde ikke mindst partiet Venstre om de mange indgreb, der gennemførtes i løbet af 1980'erne, kulminerende med indgreb og økonomiske sanktioner over for den enkelte kommune, såfremt den ikke overholdt de fastsatte økonomiske mål. For os er frivillige aftaler mellem regeringen og de kommunale organisationer langt den bedste vej frem, hvis vi skal have et ordentligt og fornuftigt økonomisk samarbejde mellem staten og kommunerne. Kun såfremt kommunerne ikke lever op til deres del af aftalen, eller der bliver tale om kommunal afvisning af at indgå en aftale, kan andre styringsmidler blive aktuelle, for der skal jo under alle omstændigheder fastsættes et bloktilskud til kommunerne for næste år.

Jeg har bemærket i den offentlige debat, at Kommunernes Landsforening har foreslået en 5-års-plan for prioriteringen af den offentlige udgiftsvækst, altså for indsatsen for og ydelserne til små børn, skoleelever, ældre og alle andre brugere af de offentlige velfærdsydelser i Danmark. Jeg tror, en sådan aftale kan være værdifuld som et pejlemærke, men jeg tror ikke, den vil kunne indgås som en bindende aftale, for dertil er den verden, vi lever i, og de økonomiske konjunkturer, der hersker i verden, alt for ustabile. Lad mig blot minde om, at KL sidste år brændende ønskede sig en 2-årig aftale; der var ikke engang gået 2 måneder efter aftalens indgåelse, før de selv kom rendende og ønskede, at aftalen blev ændret, fordi indtægtsskønnet efter deres mening var skredet.

Som jeg har været inde på, er der i den kommunalpolitiske redegørelse mange gode oplysninger, der vil gøre den til et informativt og oplysende grundlag for de mange borgere, der

forhåbentlig vil kandidere til vores by- og amtsråd ved kommunevalget i år; men der er også mange åbne ender, som vi i de kommende år skal finde svarene på. Årets redegørelse er et godt afsæt for det kommende års debat og understreger, at selv om det er 27 år siden, vi gennemførte kommunalreformen, er der stadig udvikling i den kommunale sektor.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg har to spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører. Det første er, ud fra ordførerens beskyldning mod Venstre for, at vi ikke vil være med i velfærdssamfundet, om ikke ordføreren kan bekræfte, at Venstre nu er med i alle tre lovforslag i bistandslovskomplekset, både bistand og serviceydelser og administration.

Dernæst vil jeg gerne stille et spørgsmål om kvalitetsudvikling, der er meget fremhævet i redegørelsen. Når man nu får et så godt redskab, som kvalitetsudvikling godt kan være, hvorfor tør man så ikke tage ordet i munden, når det gælder om udlicitering? Redskabet er der jo?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Den socialdemokratiske ordførers indlæg var sådan set i mange henseender et udmærket indlæg, selv om det skøjtede lidt hen over det hele; men der var et par ting, jeg hæftede mig ved i indlægget, bl.a. at hr. Hækkerup var ved at falde helt i svime over den nye, moderne teknik og alt det, den kunne. Jeg vil godt hælde lidt malurt i bægeret og sige, at det er da muligt, den kan alt det, og at man kan sidde og taste alt ind; jeg har såmænd selv prøvet det. Men når prisen er, at folk først får udsendt deres selvangivelser en uges tid, før de skal aflevere den igen – der var i hvert fald utrolig mange, også folketingsmedlemmer, der fik deres selvangivelse udsendt så sent – må det jo være, fordi den moderne teknik trods alt måske ikke er så veludviklet, som hr. Hækkerup fremstiller det.

Så vil jeg godt lige kommentere en anden ting. Hr. Hækkerup brugte udtrykket, at det at være offentligt ansat ikke skal være det samme som at være offentligt udhængt. 100 pct. enig! Men da alle problemerne kom frem med de offentligt ansatte og aktindsigt osv., syntes jeg, at det store Socialdemokrati var utrolig længe om at komme op af starthullerne, endskønt man fik utrolig mange henvendelser fra socialdemo-

kratiske borgmestre over det ganske land om, at nu måtte man se at tage sig sammen. Langt om længe nedsatte man et eller andet udvalg, og nu skal det vel arbejde 2, 3, 4, 5 måneder, inden det finder ud af noget, i stedet for at man her og nu ser at få lavet nogle ting om, som er fuldstændig håbløse.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Else Winther Andersen spørger, om jeg kan bekræfte, at Venstre for nylig har været med i de tre forlig inden for det sociale område, og jeg vil sige, at det vil jeg meget gerne.

Jeg vil til gengæld gerne spørge fru Else Winther Andersen, hvad hr. Anders Fogh Rasmussen mener, når han til Venstres månedsblad Liberal taler om, at nu skal velfærdssamfundet rullles tilbage. Hvad er det, Venstre skal have rullet i den anledning? Jeg synes, det kunne være rart, hvis Venstres ordfører ville komme ind på det i sit indlæg.

Så spørger fru Else Winther Andersen, hvorfor udlicitering ikke bliver nævnt i forbindelse med kvalitetsudviklingen i øvrigt. Det, jeg nævnte, var alle de nye instrumenter, regeringen har taget initiativ til at tilvejebringe, men udlicitering er der jo ikke noget nyt i. Udlicitering har eksisteret i hvert fald siden kommunalreformen i 1970, og som vi tit har drøftet, er det efter vores opfattelse op til den enkelte kommunalbestyrelse, i hvilket omfang de finder det hensigtsmæssigt at bruge udlicitering.

Så siger hr. Poul Nødgaard, at jeg falder i svime over den nye teknik. Nej, det gør jeg nu ikke. Jeg ønsker at påpege, at udviklingen går så hurtigt, at den meget vel kan komme til at præge strukturen i den offentlige sektor og den måde, borgerne kommunikerer med det offentlige på. Der kunne siges mange andre bemærkninger om det, som tiden ikke gav mig mulighed for, f.eks. at en betydelig del af borgerne antagelig vil være skræmte ved at skulle bruge den nye teknik, på en eller anden måde overhovedet ikke kan tage den til sig og meget vel kan risikere at blive et moderne proletariat, hvis vi ikke tilrettelægger den offentlige sektor under hensyntagen hertil. Det er bare et af de mange aspekter, der kunne trækkes ind i en fornuftig og rimelig diskussion om, hvordan vi tilpasser den offentlige sektors struktur og virkemåde til den nye teknik, som vi kan se er kommet for at blive, og som bliver en større og større del af dagligdagen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg lyttede meget intenst til hr. Klaus Hækkerups indlæg for et øjeblik siden; jeg prøvede at nedskrive hans ord vedrørende udlicitering, og jeg mener, hr. Klaus Hækkerup sagde noget i retning af, at han mener, det må være op til den enkelte kommunalbestyrelse at vurdere, i hvilken udstrækning man vil udlicitere.

Det synes jeg var en meget flot formulering af en socialdemokrat og oven i købet en formulering, som skulle dække hele den socialdemokratiske folketingsgruppes opfattelse. Men hvordan sætter hr. Klaus Hækkerup det i sammenhæng med, at Socialdemokratiet og hele regeringssiden i sidste uge nedstemte et forslag fra Det Konservative Folkeparti om at give kommunerne mulighed for at udlicitere privat hjemmesygepleje? Det vendte man sig lodret imod fra regeringssiden, oven i købet selv om vi havde formuleret vores forslag så blidt, at det kun skulle være en forsøgsordning.

Jeg synes, det var meget flot formuleret af hr. Klaus Hækkerup, at det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at vurdere, i hvilken udstrækning man vil udlicitere de enkelte opgaver. Men står det til troende?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hvis jeg skal skitsere vores grundholdning – og det har jeg jo gjort før i disse debatter – er det vores opfattelse, at det er op til den enkelte kommunalbestyrelse og op til den enkelte styrelse i staten, om man vil udlicitere eller ej. Men der gælder en række modifikationer, først og fremmest regler, som er fastsat af EU, og som indebærer, at hvis man ikke ønsker at udføre visse opgaver, skal de udbydes i licitation, endda i international licitation, i licitation i hele EU. På ganske samme måde gælder det, som jeg også har sagt tidligere, når vi har diskuteret de spørgsmål, at der er visse områder – vi kan kalde dem de bløde serviceområder – hvor den, der modtager ydelsen, ikke altid selv vil være i stand til at stille de fornødne kvalitetskrav, og som vi derfor ønsker fritaget for udbud.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jamen nu roder hr. Klaus Hækkerup vist tingene en lille smule sammen. Når der foregår udlicitering ude i kommunerne, er det jo sådan, at den pågældende opgave bliver udført på kom-

munalbestyrelsens ansvar. Kommunalbestyrelsen tvinges i forbindelse med udlicitering til at beskrive opgaven og kvalitetsniveauet, og kommunalbestyrelsen står til ansvar over for vælgerne, over for borgerne.

Alene ved udlicitering får man mulighed for at vælge og vrage mellem de bedste udbud til den billigste penge, og der er ingen borgere, der på den måde kommer i klemme. Jeg mener, hr. Klaus Hækkerup bør studere udliciteringen lidt mere grundigt og også læse nogle af de mange rapporter fra både internationalt og nationalt hold, som dokumenterer, at borgerne faktisk føler, de får en højere kvalitet, og at de bliver mere tilfredse. Det faktum skal kombineres med, at hvis vi ikke tager instrumentet udlicitering i anvendelse i langt videre udstrækning, end vi gør i dag, har vi simpelt hen ikke mulighed for at leve op til de krav om offentlig service, som vil blive stillet til os i de kommende år.

Vi har behov for effektivisering, det kan kun ske gennem konkurrence, og derfor synes jeg, det er ærgerligt, at hr. Klaus Hækkerup henviser til EU-udliciteringsreglerne og nærmest misbruger dem i denne debat. Sandheden er jo, at EU i en række sager påbyder udlicitering, og det ser vi også gerne bliver hovedprincippet på det kommunale område.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg må sige til fru Pia Christmas-Møller, at EU pålægger os ikke at foretage udbud. EU siger, at hvis man ikke selv ønsker at gennemføre opgaven, skal man, hvis opgaven er af en vis størrelsesorden, afholde offentligt udbud i EU. Sådan er reglerne.

Fru Pia Christmas-Møller siger, at det er nødvendigt, hvis vi skal løse de opgaver, vi har i dag – underforstået at der skulle være en eller anden form for økonomisk gevinst ved at foretage udlicitering. Jeg vil nu sige, at min erfaring er, at det, vi mest oplever, er en sænkning af kvalitetsniveauet. Men hvis vi nu forudsætter, at det er nødvendigt, har Finansministeriets budgetredegerelse fra maj i år netop en analyse af tilfredsheden målt i forhold til udgiftsniveauet, og det, vi kan se af den analyse, er, at uanset om kommunerne bruger mange penge eller få penge, er der ikke nogen klar sammenhæng med borgernes tilfredshed, bortset fra et enkelt lille område. Jeg tror, ja, jeg er overbevist om, at borgerne mange steder er tilfredse med den form for serviceydelser, kommunalbestyrelserne tilvejebringer.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Klaus Hækkerup refererer til finansministerens budgetredegørelse, som kom i sidste uge, og hvor man jo refererer til en undersøgelse, som er foretaget i en række kommuner. Jeg må altså fastholde, at det er fuldstændig korrekt, at den undersøgelse dokumenterer, hvad vi andre har vidst i årevis, nemlig at man ingen garanti har for høj kvalitet og for høj tilfredshed blandt borgerne, bare man bruger tilstrækkelig mange skatteyderkroner på en given opgave. Det har vi fra konservativ side vidst i mange år, og derfor er det, vi siger: Skulle vi ikke prøve at følge det spor, som fører til en bedre og billigere offentlig service? Her er et af hovedinstrumenterne udlicitering, og rapporten dokumenterer lige præcis, at vi faktisk kan få både bedre og billigere service på den måde, og at det er den vej, vi skal betænde, hvis vi vil løse serviceopgaverne i de kommende år. Ellers er der simpelt hen ikke penge til det.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg må nu sige til fru Pia Christmas-Møller, at både den undersøgelse, der blev lavet i Sverige af den udlicitering, der var foretaget i kommunerne, og vore egne undersøgelser bekræfter, at der er et meget blandet billede af de resultater, man opnår ved udlicitering. Det er forkert, når det påstås af fru Pia Christmas-Møller, at udlicitering er lig med uændret serviceniveau og besparelser.

Else Winther Andersen (V):

Det er ikke meget kommunalpolitik, der er blevet diskuteret i denne folketingssamling, og det, der har været drøftet, har været de enkelte lovforslag og deres betydning for de enkelte borgere og for det kommunale selvstyre. Derfor er redegørelsen her en relevant anledning til at fokusere på det kommunale og amtskommunale område.

Jeg vil godt sige, at Venstre er ikke alt for imponeret af indholdet i den redegørelse, der er kommet fra indenrigsministeren. Så må vi nok sige, at der er noget mere debatstof i finansministerens budgetredegørelse for 1997.

Ansvar for den væsentlige del af serviceydelserne er hos kommunalbestyrelserne og amtsrådene, og her ønsker Venstre også at de skal blive liggende. Beslutningerne skal træffes så nær borgeren som mulig, og det vil vi arbejde

for og arbejde imod den tendens, at tingene skal centralstyres fra Christiansborg. Vi har efterhånden mange gange hørt fra statsministeren og andre i regeringen, at så er det børnepasningsgarantien, og så er det pludselig folkeskolen, og senest har finansministeren været ude med, at man vil detailstyre investeringerne i kommunerne.

Venstre oplever det, som om regeringen ønsker at styre tingene centralt. Selv om det siges højt, at amterne og kommunerne har ansvaret for opgavernes udførelse, er vi alligevel bange for, at regeringen helst vil styre dem, og derfor kan det være, den tematiserer emnerne. Det, at man ønsker at sætte fokus på emnerne, kan jo også vendes til noget negativt, nemlig at man derved vil styre udviklingen.

Vi vil meget gerne være med til en fordomsfri drøftelse af, hvilken udvikling der er ønskelig i Danmark med hensyn til at få løst de amtslige og kommunale opgaver i fremtiden ud fra en ansvarlig økonomisk udvikling og i overensstemmelse med de lokale ønsker og behov. Kommunestyret er jo en vigtig del af vort demokrati. De lokalt valgte møder man nede hos købmanden, og dér må de forsvare deres politik og lytte til og arbejde med de synspunkter, de hører. De skal forsvare antallet af pladser i daginstitutionen og kvaliteten af undervisningen og hjemmehjælpen.

Men det er jo ikke kun i kommunalbestyrelsen, vi har en demokratisk proces. Det har vi også i alle vore brugerbestyrelser, daginstitutioner, skolebestyrelser og ældebestyrelser, og ved siden af det har vi hele det frivillige arbejde, der bliver en større og større del af det kommunale sociale netværk, specielt over for samfundets svageste.

Når der i redegørelsen peges på, at det er svært at få folk til at stille op til kommunalvalg, har det den naturlige forklaring, at det ikke er let at skaffe kandidater, og vi kan sådan set også se hvorfor. Ved ændringen af styrelsesloven blev der indført en tillidsmandsstatus, der betyder, at f.eks. nyuddannede, der er medlem af et byråd eller et amtsråd, ikke kan få et job, fordi arbejdsgiverne ikke tør ansætte folk, som de ikke kan fyre, fordi de er medlem af en kommunalbestyrelse. Venstre oplever det til gengæld som noget meget positivt, at vi nu ser af bl.a. en undersøgelse fra Odense Universitet, at der aldrig har været så mange danskere, der ønsker at stille op til amts- og kommunevalget til efteråret; det er en glædelig udvikling.

Regeringen vil fastholde rammekravet for de kommuner, der ikke kan eller vil opfylde de frivillige aftaler. Man har forsøgt at pakke formuleringen ind i redegørelsen med mange ord, men det er bare endnu et eksempel på de centralistiske løsningsforslag, som vi oplever, at regeringen i stigende grad tyer til. Senest har finansministeren i serien »Danmark år 2005« sagt, at regeringen vil fastlægge sin overordnede prioritering af de amtslige og kommunale investeringer på lige fod med de statslige.

Regeringens centralistiske løsningsforslag skal endvidere ses i lyset af, at regeringen i høj grad selv har sat kommunerne i den økonomiske klemme, de er i. På den ene side suger regeringen penge ud af den kommunale kasse, og jeg skal bare nævne nogle enkelte ting: Fremrykket opkrævning af kildeskat, skattereformen og udligningsreformen for et par år siden – alt sammen ting, der har været med til at udhule den kommunale likviditet, samtidig med at man har frataget kommunerne og amterne friheden til selv at planlægge den mere langsigtede service for deres borgere og foretage de langsigtede investeringer, der skal foretages. Amterne og kommunerne er på den måde med til at finansiere statens udgifter, og bagefter får de tilbud om at optage ekstra lån, som jo også skal forrentes.

Vi kan se i Budgetnyt nr. 3, at kommunernes langfristede gæld er steget til 4 mia. kr. i løbet af de sidste 4 år, og det er jo det direkte modsatte af, hvad der burde ske i en tid med samfundsøkonomisk vækst. Finansministeren har også meldt ud til forhandlingerne med amterne og kommunerne, at de ikke får kompensation for bruttoskatten, og det betyder altså en forringelse af likviditeten for kommunerne på ca. 10 mia. kroner. Det er i en samfundsøkonomisk vækstperiode, gælden skal bringes ned i stedet for som nu at stige, for hvordan har man ellers tænkt sig, man skal kunne styre udviklingen, når vi får nedgangstider?

Det er også tankevækkende, at ifølge finansministerens budgetredegørelse for 1997 giver større offentlige udgifter ikke mere tilfredse borgere. Det er jo netop det, Venstre har fremført hele tiden: Det er muligt at få en bedre offentlig service for færre penge. Øgede skatter medfører ikke automatisk højere service for borgerne. Borgernes tilfredshed stiger ikke i takt med øgede offentlige udgifter, tværtimod. Der er en tendens til, at tilfredsheden blandt borgerne er større i de kommuner, hvor udgifterne er lavest. Venstre udgav en kommunal hvidbog

sidste år, og den påviser ud fra indenrigsministerens egne kommunale nøgletal, at kommuner med Venstreborgmestre generelt er mere effektive og har lavere udgifter end socialdemokratisk ledede kommuner, så meget tyder derfor på, at borgerne er mere tilfredse i Venstre-styrede kommuner.

Budgetredegørelsen påviser, at der er meget stor forskel på administrationen i landets kommuner. Det understreger, som vi også har sagt gang på gang, at det er muligt at slanke den offentlige administration, uden at servicen dermed forringes. Ud fra indenrigsministerens kommunale nøgletal har Venstre påvist, at personaleforbruget generelt er lavere i Venstre-kommuner end i socialdemokratisk styrede kommuner, så højere udgifter til administration betyder altså ikke en bedre service til borgerne.

Regeringen vil have kvalitets- og aktivitetsmål indbygget i den kommunale beslutningsproces, og der skal udvikles nye metoder til kvalitetsbeskrivelse. Det kan Venstre i princippet godt støtte, for det er jo lig med det, der sker i forbindelse med en udlicitering: Når kommunerne først har beskrevet, hvor meget de vil have, og hvilken kvalitet ydelsen skal have, er det jo oplagt for kommunalbestyrelsen at spørge: Hvem kan mon levere varen bedst og billigst? Men det er ikke med i kommunalredegørelsen og heller ikke i budgetredegørelsen, så det er kun en gang ord.

Kommunerne får en større gevinst ved at lære af hinandens organisationsform, og Venstre mener, at kun gennem systematisk brug af udbud og udlicitering kan det sikres, at opgaverne løses bedst og billigst. Det kan vi også se af den rapport fra PLS Consult, som Indenrigsministeriet selv har bestilt, så det hjælper altså ikke, at regeringen har den berøringsangst på de områder. Borgerne ønsker, at deres skattekrone bliver brugt bedst muligt, og budgetredegørelsen viser, at det ikke altid er det offentliges service, der giver de mest tilfredse borgere.

Borgerne vil gerne have en større frihed til at træffe deres egne valg, når det gælder hjemmehjælp, børnepasning og sygehusvalg, og tilbudene skal være tilpasset den enkelte borger. I bund og grund er det dét, kommunerne og amterne skal bruge deres selvstyre til uden statens indblanding og uden for meget central styring, og det er det, Venstre vil arbejde for.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Else Winther Andersen mener, at den nuværende regering går ind for at centralisere og blande sig i kommunernes forhold. Enten lider fru Else Winther Andersen af hukommelsessvigt, eller også er der tale om en slem gang hykleri.

Lad mig nævne fra Venstres samarbejdsbog med kommunerne, sådan som vi så det op gennem 1980'erne: Reduktion af bloktilskuddene, efter at budgetterne er lagt; likviditetsbinding midt i finansåret; konjunkturregulering, dvs. en anden måde at reducere bloktilskuddene på; anlægsafgift på 20 pct.; afgift på realvækst i driftsbudgetterne; deponeringsordning for overskridelse af udgiftsrammerne; bygge- og anlægsstop og skatteloft. Er det ikke indgreb i det kommunale selvstyre, så det virkelig batter noget?

Må jeg spørge fru Else Winther Andersen: Hvilket af alle disse uhyggelige begreber fra Venstres samarbejdsbog med kommunerne har den nuværende regering overhovedet nogen sinde brugt?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jeg har kun en enkelt ting at spørge fru Else Winther Andersen om. Det lød, som om de kommuner i Danmark, der var Venstre styrede, var noget helt specielt for sig selv. Mig bekendt er det vist kun én eller to kommuner, der har rent Venstre flertal, og når fru Else Winther Andersen så siger, at alle Venstre styrede kommuner køres på den og den måde, så mener jeg, at med Venstre styret må man vel også mene, at da Venstre ikke har et absolut flertal i de pågældende kommunalbestyrelser, er der også andre, der er med til at lægge linjen i den pågældende kommune.

Det lyder, som om det er Venstre, der alene styrer alle kommunerne, hvor der sidder en Venstre borgmester. Det mener jeg ikke er tilfældet. Venstre må også rette noget ind til højre efter andre partier, der indgår i dette samarbejde.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

En kort bemærkning til hr. Klaus Hækkerup, der spørger, hvornår vi i den borgerlige regerings tid har været ude og lave begrænsninger i det kommunale selvstyre.

Jamen det, vi taler om nu, er det fremadrettede. Det er de centrale meldinger fra regeringen, at man vil styre, hvilke investeringer der skal foregå rundt i kommunerne, at nu skal man være med til at styre f.eks. IT-området i folkeskolen. Vi har hørt finansministeren melde ud, at nu vil han meget gerne være med til at styre, hvor man skal investere på forskellige områder. Det er bare nogle områder, vi kan påpege, hvor man går ind og rører ved det kommunale selvstyre.

Til hr. Nødgaard vil jeg sige, at jeg da gerne vil vedgå, at det godt kan være, at jeg tog munden lidt for fuld.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Else Winther Andersen nævner, at regeringen gerne vil styre IT-området i kommunerne. Må jeg spørge, betyder det, at fru Else Winther Andersen er utilfreds med, at regeringen, efter at der havde været en drøftelse i dette Folketing og vedtagelse af en dagsorden om udbygning af IT-virksomheden, aftalte med kommunerne, at staten lagde en ekstra pose penge i de kommunale kasser for at sikre en udbygning på IT-området. Var det det, fru Else Winther Andersen var utilfreds med – en frivillig aftale på baggrund af beslutninger, vi har truffet for at sikre, at Danmark er teknologisk med?

Så ved jeg ikke, hvor fru Else Winther Andersen har det fra, at finansministeren vil styre investeringerne i kommunerne. Det har jeg overhovedet ikke hørt ham sige. Jeg har hørt ham sige, ligesom Det Konservative Folkeparti jo også har sagt, at Danmark er på vej ind i en overophedet situation økonomisk, og det kan måske gøre, at man bliver nødt til at overveje at dæmpe de offentlige aktiviteter lidt. Det vil i øvrigt indgå i de forhandlinger, der skal finde sted mellem staten og kommunerne.

Lad mig så endelig sige: Jeg er da glad for at høre, at Venstre helt afskriver sin fortid, helt afskriver alle de ulykker, de væltede ned over kommunerne i de ti år, Venstre sad på indenrigsministerposten, fra 1982 til 1992.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil gerne starte med at takke indenrigsministeren for redegørelsen. Selv om jeg savner nogle visioner i redegørelsen, vil jeg bruge den som afsæt for en mere principiel debat om udviklingen i den kommunale sektor.

For Det Konservative Folkeparti er respekten for det kommunale selvstyre helt fundamental. Det er den, fordi vi mener, at det kommunale selvstyre er afgørende for at sikre, at lokale beslutninger bliver taget så tæt på borgerne som overhovedet muligt. Derigennem sikres også den bedste mulighed for, at løsningerne er tilpasset de lokale forhold.

Siden kommunalreformen fra 1970 er meget sket. Mange opgaver tager sig anderledes ud, mange kommuner har udviklet sig enormt og er derfor i stand til at løse langt flere opgaver. Derfor er langt flere opgaver da også lagt ud til kommunerne. Senest er hele førtidspensionen lagt ud i forbindelse med det nyligt indgåede forlig om bistandsloven.

I Det Konservative Folkeparti ser vi gerne endnu flere opgaver lagt ud. Vi mener, at Danmark med sine 5 mio. indbyggere er overadministreret. Vi har ikke mindre end tre forvaltningsled, stat, amter og kommuner, til at få os i skat, og siden kommunalreformens dage har vi derudover fået udviklet mindst to nye forvaltningsled, som regulerer en bunke forhold i vores dagligdag. Det gælder EU, og det gælder de mange brugerbestyrelser. Den udvikling indebærer, at der er behov for en modernisering af hele vores forvaltningssystem.

Det har Det Konservative Folkeparti fremhævet ved adskillige lejligheder, ligesom vi har peget på, at tiden er løbet fra amterne. Vi er derfor tilfredse med, at det på baggrund af vores initiativ lykkedes at skabe flertal bag et kommissionsarbejde, som skal kulegrave hele opgavefordelingen mellem stat, amter og kommuner. Arbejdet skal være færdigt ved udgangen af 1998, og derefter venter vi en mere dybtgående diskussion om den fremtidige opgavefordeling.

Når vi lægger vægt på en fornyelse af forvaltningsstrukturen, skyldes det to ting: For det første erkendelsen af, at løsningen af en række planlægningsmæssige opgaver ikke har de rette rammer med den nuværende opdeling, og for det andet ser vi en række muligheder for øget decentralisering, som vi gerne vil udnytte. Behovet for en mere effektiv og mere decentral beslutningsstruktur øges i takt med det stadig stigende pres på den offentlige service.

I sidste uge offentliggjorde finansministeren i forbindelse med regeringens budgetrede-gørelse en undersøgelse af en række kommuner. Man dokumenterede her, at der ikke er en matematisk sammenhæng mellem borgernes tilfredshed med det offentlige serviceniveau og det offent-

lige udgiftsniveau. Tværtimod. Faktisk hænger hverken kvalitet eller tilfredshed blandt brugerne sammen med, hvor mange penge den enkelte kommune poster i en given opgave.

Den kendsgerning kommer ikke som nogen overraskelse for os i Det Konservative Folkeparti. Faktisk har vi længe sagt, at det ikke alene er muligt, men også et krav, at vi får både bedre og billigere service. At det kan lade sig gøre, og at befolkningen har samme holdning, fik vi dokumenteret med regeringens undersøgelse.

Den største overraskelse var faktisk, at der skulle sådan en undersøgelse til, før statsministeren så meget som kunne sætte spørgsmålstegn ved det socialdemokratiske mantra, der går ud på, at bare man bruger tilstrækkelig mange penge, ja, så kommer kvaliteten og tilfredsheden automatisk.

Temmelig forstemmende var det, at finansministeren brugte undersøgelsen til at kritisere kommunerne. Det var en urimelig letkøbt kritik. For hvad er det, kommunerne oplever gang på gang? Jo, de oplever gang på gang, at nogle af regeringens mest fremtrædende ministre udstikker et hav af gyldne løfter på kommunernes regning. Således mestrede statsministeren inden for sit første halve regeringsår af fremsætte løfter i milliardklassen på både børne- og ældreområdet, alt sammen på kommunernes regning. Det gjaldt pasningsgarantien, det gjaldt hjemmehjælpen. Det var i 1993.

Endnu den dag i dag slås kommunalpolitikere landet over med disse opgaver, som regeringen tager æren for uden at give kommunerne fair løsningsmuligheder. Tværtimod har man gang på gang afvist vore forslag om at give kommunerne flere valgmuligheder på netop børne- og ældreområdet.

Det var således først for nylig i forbindelse med forliget om bistandsloven, at det lykkedes at få regeringen med til at åbne for lidt flere kommunale løsningsmuligheder på børnepasnings- og hjemmehjælpsområdet. Nuvel, det er væsentlige skridt i den rigtige retning, men regeringen gav sig først efter lange og seje forhandlinger og efter massivt pres fra K og V; og det er stadig væk ikke vidtgående nok.

Regeringen presser kommunerne. De skal gøre det bedre, men de må ikke tage de redskaber i brug, som skal til. Det nægtes de. Et flertal i Folketinget nægter gang på gang kommunerne valgmuligheder.

Så sent som den dag, hvor vi fik budgetrede-gørelsen og oplevede finansministerens kritik af

kommunerne, nedstemte regeringen et konservativt forslag om på forsøgsbasis at give kommunerne mulighed for at udlicitere privat hjemmesygepleje. End ikke denne lille lempelse af et forbud kunne regeringen gå med til, og det til trods for at såvel internationale som nationale undersøgelser viser, at udlicitering er et nøgleord, når vi skal effektivisere den offentlige sektor.

Udlicitering er midlet ikke målet, men det er til gengæld et meget væsentligt middel. Nu forstår jeg, at der er grøde i den socialdemokratiske folketingsgruppe, det forstår jeg på den socialdemokratiske kommunalordfører her i dag, og det lover jo godt for fremtiden, for jeg kan hilse og sige, at vi fra konservativ side vil blive ved med at nedbryde de barrierer, der den dag i dag er i lovgivningen for, at kommunerne kan gennemføre udliciteringer og gennemføre opgaverne mest smidigt.

Det kommunale selvstyre er et princip, der hele tiden skal kæmpes for. Mange kræfter ønsker at udhule det, og mange kommunalpolitikere føler efterhånden, at de blot får lov at administrere og finansiere de love og regler, andre har vedtaget. Det er uholdbart. For Det Konservative Folkeparti indeholder det kommunale selvstyre retten til at prioritere politisk, retten til at vælge løsningsmodel og dermed også pligten til at skaffe finansiering.

Det indebærer naturligvis, at løsningerne og serviceniveauet kan blive forskelligt fra kommune til kommune, men det må man være parat til, hvis man ellers mener noget med decentralisering.

En logisk følge af denne holdning er selvfølgelig, at vi er tilhængere af bloktilskud frem for refusionsordninger. Men når det er sagt, skal det også tilføjes, at kombinationen af tilskudsreglerne og det nuværende udligningssystem er katastrofal mange steder. Ingen kan gennemskue systemet, og de økonomiske virkninger af en kommunes dispositioner kan få de underligste konsekvenser. Det er en fare for økonomisk ansvarlighed og langtidspanlægning.

Kommunerne skal have de bedste muligheder for at styre økonomien, så udgifterne ikke løber løbsk. Det er afgørende for en ansvarlig udvikling i den samlede offentlige økonomi, hvoraf den kommunale del udgør to tredjedele.

Det Konservative Folkeparti vil have en effektiv offentlig sektor. Vi kan ikke acceptere, at det offentlige driver virksomhed. Der skal være klare og skarpe linjer mellem kontrolin-

stans og producent. Borgeren skal stå i centrum. Løsningerne skal være de bedste til de billigste penge. Og det får man nu engang lettest, når der frit kan vælges mellem en række konkurrerende udbydere.

Endelig skal den offentlige sektor være et rart, inspirerende og udfordrende sted at være ansat, hvor der er mulighed for såvel faglig udfordring som faglig tilfredsstillelse. Moderne personaleledelse må sikres en langt mere fremtrædende plads i de kommende år.

Netop i forbindelse med det sidste har vi på det seneste oplevet en fuldstændig uacceptabel udnyttelse af loven om offentlighed i forvaltningen. Umotiverede krav om udlevering af personalemapperne er ved at blive en nationalsport, hvis eneste formål er chikane. Det er uacceptabelt, og det kræver vi at der bliver sat en stopper for.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg har to spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller. Det første drejer sig om, at man fortsat fra Det Konservative Folkepartis side ønsker amtskommunerne nedlagt. Mit spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller er derfor: Hvor mange primærkommuner ønsker Det Konservative Folkeparti så, der skal være i Danmark for at varetage opgaverne?

Det andet spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller tager udgangspunkt i udsagnet om – jeg indrømmer, at det lød godt fra Folketingets talerstol – at en række ministre har udstedt gyldne løfter på kommunernes regning. Da det så skulle specificeres lidt nærmere, viste det sig nærmest at være den pasningsgaranti, statsministeren nævnte som en mulighed i sin åbnings-tale i 1993.

Mit spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller er: Er der trukket noget ned over hovedet på kommunerne, når der i aftalen fra juni 1994 mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi står, at regeringen og Kommunernes Landsforening er enige om at tilstræbe, at der for de 1–5-årige vil være et pasningstilbud – tilpasset kommunernes struktur – ved udgangen af 1995? Er den enighed gyldne løfter, der er trukket ned over hovedet og ørerne på kommunerne?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg skal prøve at svare på alle spørgsmålene. Ja, Det Konservative Folkeparti mener fortsat, at amterne er overflødige og bør nedlægges på sigt. Ja, Det Konservative Folkeparti mener fortsat, at amterne er overflødige og bør nedlægges på sigt. Det skal forberedes grundigt, så de opgaver, som amterne i dag varetager, bliver lagt andetsteds hen, og her forestiller vi os, at det først og fremmest er primærkommunerne, som skal løse de amtslige opgaver og visse opgaver, sygehusområdet, andre overordnede planlægningsmæssige opgaver, måske i et fælleskommunalt samarbejde eventuelt på regionsplan. Det er en længere debat, hvis jeg skal gå mere i detaljer på det område.

Jeg vil gerne sige til hr. Klaus Hækkerup: Vi forestiller os ikke, at vi her fra Folketinget i løbet af de nærmeste år skal lave en kopi af kommunalreformen fra 1970 derved, at vi herfra foretager sammenlægninger af kommuner og lignende. Det er ikke en del af vores politiske mål. Vi mener, at antallet af kommuner i Danmark må udvikle sig stille og roligt. Hvis visse kommuner finder ud af at slå sig sammen, så er det i orden. Hvis man foretrækker et mere smidigt samarbejde, et mere fleksibelt samarbejde, så er også det i orden. Vi mener ikke, at det er herindefra, man skal sidde og slå streger på danmarkskortet.

Med hensyn til det andet spørgsmål om, hvad jeg mener om kommuneaftalerne, ja, dér er det jo sådan – det ved hr. Klaus Hækkerup jo også godt – at der er visse situationer, hvor man får et tilbud, som man ikke rigtig har nogen muligheder for at sige nej til. Og det er vel i bund og grund situationen omkring børnepasningsgarantien og den finansiering, der lå i kommuneaftalerne.

Men det er rigtigt, at kommuneaftalerne kun eksisterer, så længe begge parter er enige om det. Men kommunerne føler sig meget hårdt presset. De føler i en række situationer, at de forhandler med ryggen mod muren, og indimellem kan jeg godt følge dem. For hvordan vil det ikke være, hvis det var os, der som kommunalpolitikere skulle sige: Vi kan ikke efterleve de løfter, som statsministeren har givet? Det synes jeg er en vanskelig situation at sætte vores kommunalpolitikere i.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg forstår godt fru Pia Christmas-Møller, at det kan blive en større udredning, hvis det er sådan, man skal redegøre for i alle detaljer, hvordan tingene skal foregå, hvis man nedlægger amterne.

Derfor skal jeg nøjes med at stille et enkelt spørgsmål, som jeg finder er rimelig relevant. Hvis man nu nedlægger amterne og ønsker det meste overført til kommunerne, hvem skal så holde øje med f.eks. på miljøområdet, at kommunerne opfølger de love, der er givet? I øjeblikket er det jo sådan, at det er amterne, der gør det. Det er amterne, der ser efter, at recipientkvalitetsplanerne bliver opfyldt.

Nu har jeg forstået det sådan, at De Konservative jo ikke ligefrem ønsker, at man skal have mere statscentralisering på området. Jeg vil godt have De Konservatives bud på: Hvem skal så se efter og holde kontrol med, at kommunalbestyrelserne udfører deres opgave på miljøområdet?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Ja, jeg synes også, jeg savner en redegørelse fra fru Pia Christmas-Møller om Det Konservative Folkepartis politik på den kommunale strukturs område. Altså, lad os slå det fast: Det Konservative Folkeparti ønsker amterne nedlagt. Sygehuse skal overføres til staten.

Tilbage er der så en række opgaver, der kræver større befolkningsunderlag end det, der er til stede i langt de fleste af de danske kommuner.

Der skal så ikke laves større kommuner, forstod jeg at Det Konservative Folkepartis opfattelse var. Hvem skal så løse de opgaver? Skal vi danne kommunale fællesskaber på kryds og tværs? Alt det, vi forlod med kommunalreformen i 1970 for at skabe en klar og entydig struktur i relation til borgerne, er det det, Det Konservative Folkeparti sigter imod? Eller er der opgaver, der slet ikke skal løses? Eller hvordan forestiller man sig i det hele taget, at det her område skal forvaltes fremover, alle de amtskommunale opgaver, der kræver større befolkningsunderlag, og som ikke er sygehuse?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Fra ord til andet dokumenterer hr. Klaus Hækkerups indlæg den socialdemokratiske tankegang, hvor man ser alle umulighederne og føler

sig handlingslammet som følge af alle disse umuligheder.

Hvis hr. Klaus Hækkerup tænkte en lille smule konstruktivt, en lille smule positivt, ville han indse, at der ikke er behov for, at vi herindefra sætter os ned og slår streger på danmarkskortet. Kommunerne kan faktisk godt løse mange af de opgaver, som i dag henhører under amterne. Den bekymring, som hr. Klaus Hækkerup i dag varetager så voldsomt, deler man ikke i Kommunernes Landsforening. Man har gang på gang også i årene forud påpeget, at man sagtens kunne overtage førtidspensionsområdet. En række kommuner peger på, de sagtens kan overtage gymnasieområdet. Der er ikke de massive problemer, som hr. Klaus Hækkerup fremfører.

Derimod handler det om, at man åbner for fleksibel opgaveløsning, fleksibelt samarbejde. En række kommuner har allerede i dag på tværs af amtsgrænser, på tværs af kommunegrænser etableret et samarbejdsfællesskab, hvor man løser en række tværregionale opgaver. Det skal blomstre, det skal udvikle sig. Det er vores holdning til det.

Må jeg så ikke lige korrigere hr. Klaus Hækkerup: Det Konservative Folkeparti har ikke sagt og mener ikke, at sygehusene skal overføres til staten.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Så vil jeg godt spørge, hvem der så skal varetage sygehusopgaverne, medmindre selvfølgelig Det Konservative Folkeparti forestiller sig, at de skal privatiseres.

Men jeg vil godt spørge, om Det Konservative Folkepartis svar på, når de siger, vi skal nedlægge amterne, er, at så opstår der nok noget nyt af sig selv, der tager over og løser opgaven. Det skal blomstre, og det skal gro fra ned af, og de kommuner, der er initiativrige, vil så tage over.

Er det tanken, at Skibby Kommune med 6.000 indbyggere skal til at have sit eget gymnasium? Eller er det tanken, at der skal laves en brugerbestyrelse for gymnasiet i Frederikssund, som så skal være uden kommunal og amtskommunal indflydelse, måske endda uden offentlig indflydelse?

Så hvad er det egentlig for tanker og forestillinger, Det Konservative Folkeparti gør sig? Eller det er måske bare noget, de ligger og drømmer om om natten, når de ser blomsterne spire.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg har fuld forståelse for, at det kan være vanskeligt for ordførere at nå at besvare spørgsmålene med den forretningsorden, der er i Folketinget, men jeg har jo også oplevet en enkelt gang, at når man får tiden til at gå med at svare den ene, så er man jo lovlig undskyldt i, at man ikke får svaret den anden. Derfor skal jeg give fru Pia Christmas-Møller muligheden for at svare på mit spørgsmål.

Altså den miljøkontrol, som amterne i dag udfører i forhold til kommunerne, hvem skal overtage den? Er det staten, der skal det? Eller hvad har man tænkt sig i Det Konservative Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg takker for hr. Kristen Touborgs forståelse for min situation. Det er temmelig umuligt via ét minuts bemærkning at redegøre for noget så omfattende som hele Det Konservative Folkepartis holdning til en forestående forvaltningsreform.

Jeg vil gerne indledningsvis svare hr. Kristen Touborg og sige: Jeg mener ikke, der er noget problem på miljøside. Hvis vi tager forholdene i Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune, så fungerer tingene jo ganske udmærket. Her har man ikke et særligt amt til præcis at varetage miljøkontrollen; dér har man en anden adskilt afdeling til at kontrollere miljøforholdene. Det fungerer mig bekendt stort set upåklageligt.

Så jeg mener igen, det handler om, at man ser mulighederne i et forenklet system. I et system, hvor beslutningerne bliver lagt ud til borgerne, tæt på borgerne, kan man også finde løsninger på de problemer, der måtte opstå hen ad vejen. Hvis man ser alle problemerne i sådan et udviklingsforløb, er det klart, at så er man ikke i stand til at finde nogen løsningsmuligheder.

Må jeg sige til hr. Klaus Hækkerup: Sygehusene skal ikke overføres til staten. Nej, vi har anvist veje til, hvordan man kunne løse sygehusproblemet, for det er klart, at det er heller ikke noget, man bare kan lægge ud til primærkommunerne. Der er muligheder i form af tværkommunale selskaber, tværkommunalt samarbejde. Vi har jo allerede nogle erfaringer fra det storkøbenhavnske område, som der skal bygges videre på. Det er ikke løsningen, det erkender vi klart, men der er trods alt indhøstet nogle erfaringer, som man kan arbejde videre på.

Endelig må jeg så ikke godt sige, at vi har ikke foreslået amterne nedlagt i morgen. Vi har foreslået, at man forbereder en proces, som indebærer, at amterne på sigt bliver nedlagt. Men vi vil have det forberedt ordentligt; derfor stod vi jo også bag, at vi fik en opgavekommission, som kunne analysere hele dette opgavefelt meget grundigt.

Men jeg synes, det er forstemmende, at vinstrefløjen her i Folketinget gang på gang er de mest reaktionære, når det drejer sig om ændringer i vores forvaltningsstruktur.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt takke for, at jeg nu fik et svar på mit spørgsmål, men når svaret indeholder det, at man henviser til Københavns og Frederiksberg Kommuner, og man i øvrigt ikke ønsker at lave kommunesammenlægninger, så må jeg sige, at i Thyborøn-Harboøre Kommune, hvor der altså ikke er mere end – der er under 5.000 indbyggere, tror jeg, er det helt andre forhold. Så må jeg jo så konstatere, at det er mere luftkasteller og slogans, De Konservative har, end det er egentlig praktiske løsninger på opgaven, for jeg tror altså ikke ret meget på, at der vil være muligheder for de mange små bl.a. jyske kommuner for at føre det miljøtilsyn, som man må forvente, og for at få systemet til at fungere, som det gør i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu ved jeg godt, at hr. Kristen Touborg kommer fra de kanter, men alligevel tror jeg, at borgerne i Thyborøn vil bede sig fritaget for, at vi her fra Folketinget skal beslutte alt vedrørende deres lokale forhold.

Jeg tror faktisk, at vælgerne og borgerne i Thyborøn og andre steder ude omkring i landet udmærket er klar over, at deres kommunalpolitikere godt kan finde løsninger, også uden at det er centralt fastsat her fra København, her fra Folketinget. Jeg tror faktisk på, at man ude omkring i landet kan finde mange løsninger, som vi overhovedet ikke har fantasi til at forestille os.

Hvorfor er det et luftkastel at pege på fleksibelt samarbejde på tværs af kommunegrænserne? Det foregår jo i dag i stor stil, oven i købet på tværs af amtsgrænser. Kommunerne og kommunalpolitikere føler ofte, at de barrierer, vi har sat herindefra via den forvaltningsstruk-

tur, som nu er 25 år gammel, er en klods om benet, som ødelægger deres mulighed for at finde fleksible løsninger.

Altså ude omkring i landet kan man en hel del mere, end hr. Kristen Touborg vil indrømme dem. Det synes jeg er ærgerligt.

Kristen Touborg (SF):

Jeg har lyst til at begynde min ordførertale med nogle bemærkninger til den konservative ordfører.

Jeg tror for så vidt, det er rigtigt, at også borgere i Thyborøn-Harboøre Kommune vil betakke sig for, at vi beslutter alt herinde. Det var sådan set heller ikke mit budskab. Sagen var jo, at De Konservative foreslog en ny model i vort samfundssystem, og i den forbindelse prøver jeg så på at påpege nogle problemer, som jeg ser det, når man nu laver sådan en ny løsningsmodel. Det er altså De Konservatives løsningsforslag, som skaber en ny situation.

Så spørger jeg sådan set bare lige så stilfærdigt om: Hvad har De Konservative så tænkt sig at gøre ved f.eks. den situation, der opstår dér? Det får jeg altså ikke andre svar på, end at man vil nok betakke sig i Thyborøn-Harboøre Kommune for yderligere statsstyring.

Jeg kan så tilføje: Så længe De Konservative ikke kan give nogen løsning på, hvad modellen er, men må henholde sig til luftige forslag om, at det finder man nok ud af, når situationen forekommer, må jeg jo tage det som udtryk for, at der ikke rigtig er nogen egentlig model for, hvad man gør i den situation, heller ikke på miljøområdet. Vi har i hvert fald ikke fået budet her. Det, jeg fik, kunne jeg ikke bruge til ret meget.

Så over til min ordførertale. Regeringen skal have tak for, at den har taget initiativ til denne kommunale redegørelsesdebat, ikke mindst i et kommunalt valgår. SF har jo tradition for gennem adskillige år, tror jeg nok – min egen erfaring her i Folketinget er ikke så lang – men jeg tror igennem adskillige år at lave en forespørgselsdebat om det kommunale emne her i maj måned forud for de kommunale forhandlinger. Det har vi undladt i år, fordi vi var bekendt med, at vi ville få denne redegørelsesdebat. Så tak, fordi den nu måske er en del af det almindelige folketingsår, kunne jeg forudse.

Men oplægget, Indenrigsministeriets kommunalpolitiske redegørelse, er pauvert og ikke noget særlig godt oplæg til en debat, synes jeg. For det første har redegørelsen en meget resu-

merende karakter. Man nævner bl.a. nedsættelsen af Opgavekommissionen og fremlæggelsen af Sygehuskommissionens rapport. Den burde måske retfærdigvis have nævnt, at Opgavekommissionen blev nedsat, fordi hovedstadsreformen blev skudt til hjørnespark vel nok af hensyn til de konservative og de socialdemokratiske bykonger.

Derudover oplister man en række statistikker over udbetalte vederlag samt sammensætningen af kandidater til kommunevalget fra 1970 til 1993. I en kommunalpolitisk redegørelse, især i et valgår, bør der være nogle mål og en statusredegørelse for de væsentlige kommunale spørgsmål som f.eks., hvordan det går med indførelse af pasningsgarantien på børneområdet, og om alle ældre med behov for omsorg og pleje kan få en plejehjemsplads eller en tilpasset ældrebolig.

Men det er måske derfor, bogen ikke er udkommet i regeringens valgprocesserie »Danmark som foregangsland«, for der er ikke meget at komme efter i dagens skriftlige redegørelse. Forslag til kommende initiativer er det småt med. Man nævner indførelse af servicedeklARATIONER og større opmærksomhed i kommunerne for service-, kvalitets- og aktivitetsmål. Alt sammen gode initiativer, når de kædes sammen med bedre sagsbehandling og en forpligtelse til bedre vejledning af borgerne.

På demokratiområdet nævner man indførelse af åbne udvalgsdagsordener – udmærket – men her finder vi, at ambitionsniveauet burde have været noget højere. Hvad med pligt til åbne postlister i kommuner og amter, som SF har foreslået med jævne mellemrum i de sidste 10-12 år? Hvad med at give borgerne initiativret, som man har gjort i flere af vore nabolande? Om kort tid skal Tinget drøfte SF's forslag om borgernes initiativret, som betyder, at 10 pct. af borgerne i en kommune eller et amt kan kræve et spørgsmål sendt til bindende folkeafstemning. Hvad med at give de borgere, der sidder i brugerbestyrelserne, bedre arbejdsbetingelser?

Et sted i redegørelsen vover regeringens sig dog ind på et mineret område, hvilket man vel også bør gøre, hvis man vil lægge op til debat. Det er sidst i rapporten i bilag 6 vedrørende budgetsamarbejdet og aftalesystemet. Her beklager man sig over de relativt store stigninger i de kommunale udskrivningsprocenter, som blev følgen af økonomiaftalen for 1997. Man tillader sig endda at løfte pegefingern lidt og sige, at aftalesystemet er i fare. Men mon ikke regeringen her bør ransage sin sjæl og tænke

over, om den ikke selv pressede citronen for hårdt over for kommunerne i 1997-aftalen for således at den selv er ved at sætte aftalesystemet over styr? Som gammel kommunalpolitiker har jeg min jævnlige gang blandt kommunalpolitikere, og budskabet herfra – og her snakker jeg også om Venstrefolk og socialdemokrater – er, at man ikke endnu en gang lægger ryg til en aftale som den for 1997. Der skal være rum til at løse de opgaver, som kommunerne pålægges af Folketinget, og der skal helst også være mulighed for selv at sætte sit eget lokalpolitiske præg på udviklingen.

I den forbindelse må man håbe, at regeringen ikke har bundet sig fast til tidligere udtalelser som f.eks. i budgetredegørelsen, hvor man arbejder med et kommunalt økonomisk råderum på blot ½ pct.

Vi mener, man skal sikre, at man får løst de påtrængende problemer, som der er ude omkring i kommunerne, og det gælder især inden for børnepasningsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet. Så meget råderum må der være, at de lokale politikere har mulighed for at løse disse opgaver.

Dorit Myltoft (RV):

På vegne af Det Radikale Venstre vil jeg takke indenrigsministeren for denne redegørelse og dermed takke for den mulighed for en bredere debat om de kommunalpolitiske forhold, som vi her har fået.

På side 10 i redegørelsen stilles spørgsmålet: Hvorfor er det godt med en decentral opgavevaretagelse? Det må være, hvad man i politikerjargon kalder et godt spørgsmål, men så sandelig også et temmelig påtrængende spørgsmål at få besvaret.

I Det Radikale Venstre er vi ikke i tvivl om, at det er godt med en decentral opgavevaretagelse, når det drejer sig om at sikre handlemuligheder for den enkelte for sammen med andre at få størst mulig indflydelse på de vilkår, der er med til at sikre et ordentligt og godt hverdagsliv. Handlemuligheder og medindflydelse er den bedste modvægt mod afmagtsfølelse og tilside-sættelse, og kun dermed kan en kommune være den demokratiske ramme for fællesskaber omkring familie, arbejde og lokale aktiviteter.

Men decentralisering kan selvfølgelig ikke ses uafhængigt af centralisering, ligesom mørke ikke er uden lys, og yin ikke findes uden yang. Det er balancen mellem centralisering og decentralisering, der bliver det dynamiske omdrej-

ningspunkt i den politiske debat, som vil følge Opgavekommissionens betænkning, der foreligger ved udgangen af 1998.

Umiddelbart er det fornuftigt, at der i redegørelsen ikke lægges op til en ændring af den kommunale struktur med de to niveauer. Det understøttes jo af den netop udgivne budgetredegørelse fra Finansministeriet, hvor det viser sig, at tilfredsheden ikke entydigt er afhængig af udgiftsniveauet, men at tilfredsheden hænger mere sammen med kommunistørrelsen og dermed med overskueligheden af den kommune, man er hjemmehørende i, sådan at forstå, at i de mindre kommuner er tilfredsheden gennemgående større.

Vi ønsker altså fortsat at tage afsæt i den kendte deling af forvaltningssystemet, sådan at debatten kan koncentrere sig om, hvor og hvordan opgaverne bedst forvaltes. I redegørelsen omtales betingelserne for den politiske ledelse af det kommunale system med det tilhørende lag af beslutningstagere i bestyrelser, foreninger og organisationer.

Som det nyeste får kommunerne via de sociale love nu lovfæstede muligheder for at indgå samarbejde med de frivillige organisationer om det sociale arbejde. Når man sådan tænker over det, er det temmelig fantastisk, hvor mange mennesker der her i landet tager en tørn med at sikre en demokratisk ledelse af store og små områder. Herder, den tyske historiker fra slutningen af 1700-tallet, taler om forskellen mellem nation og folk, og det er egentlig det, der er videreført i disse tankegange.

Alligevel har vi efter radikal opfattelse et demokratisk problem, når det gælder det repræsentative demokrati i kommunerne, fordi spærregrænsen er så høj som mellem 8 og 11 pct. Det er et radikalt problem, fordi vi selvfølgelig mener, at der på grund af vore kommunalpolitiske synspunkter er en kvalitativ forskel på de kommuner, hvor vi er med i kommunalbestyrelserne, og på dem, hvor vi ikke er med.

Men det er i videre betydning et problem, at mellem 8 og 11 pct. af en kommunes borgere ikke er repræsenteret i det øverste besluttende kommunale led. Det stiller nogle særlige fordringer til de store partier om at være med til at værne om mindretalsbeskyttelsen. Det gælder også i forhold til de mennesker, som af forskellige grunde ikke er gode til at formulere sig og gøre opmærksom på deres særlige behov og ønsker.

Kristen Helveg Petersen nævnte engang, at vi her i landet har ytringsfrihed, men at der er nogle, der har ytringspligt, og det er det, det drejer sig om her. I redegørelsen står der, at kommunalbestyrelsen som det eneste politiske organ, der repræsenterer samtlige borgere i kommunen, har et særligt ansvar for at varetage hensynet til helheden. I det perspektiv vil vi i Det Radikale Venstre hilse de initiativer velkomne, som angives i redegørelsens kapitel 2, f.eks. indførelse af åbne udvalgsdagsordener, kommunal vejledningspligt, opstilling af serviceerklæringer, men så sandelig også kapitel 3 med den øgede fokus på anvendelsen af service-, kvalitets- og aktivitetsmål i den kommunale beslutningsproces.

Som eksempel vil jeg nævne folkeskoleområdet, hvor der netop både i Undervisningsministeriet og i Kommunernes Landsforening er ved at blive udarbejdet evalueringsredskaber. Tilsvarende ligger der et forslag om, at skolebestyrelser skal lave redegørelser, alt sammen med den hensigt at få en bedre styring af de ressourcer, der afsættes til folkeskolen, for at sikre alle børn det bedste skoleforløb.

Det kommunale selvstyre hænger meget sammen med den selvstændige skatteligning og dermed også med gennem budgetter at kunne prioritere de kommunale opgaver inden for et økonomisk råderum. I det spil er det yderst interessant at se den selvgroede forhandlings-tradition, der er vokset op mellem på den ene side statsadministrationen og på den anden side Kommunernes Landsforening. Her har det været muligt at skabe et forhandlingsklima med bindende aftaler om f.eks. skatteligning, udgiftsniveau, indsats og prioriteringer i den kommunale service. Men det hele står og falder med, at Kommunernes Landsforening i forhandlingerne er repræsentativ for sine medlemmer, og at aftalerne følges forpligtende op i medlemskredsen af kommuner. Dannelsen af Det Skæve Danmark er muligvis symptomatisk for, at enigheden hviler på et skrøbeligt fundament.

For Det Radikale Venstre er det meget vigtigt, at der er fodslag mellem de tre niveauer stat, amt og kommune sådan at forstå, at der kan foregå accepterede og forpligtende forhandlinger. Dobbeltadministration, kassetænkning og åbenlyse stridigheder bør kunne formindskes gennem forhandlinger og aftaler. Udligningsordninger, bloktilskud og refusioner er vægtige brikker i det her spil.

Ud over de kommunale opgaver, som nævnes i redegørelsen, vil jeg nævne et område, som jeg forudskikker vil præge det kommende årtis kommunalpolitiske arbejde, og det er gennemførelsen af Agenda 21 som opfølgning af Rio-konferencen i 1992. Det er vigtigt, at kommuner og amtskommuner går i spidsen, så befolkningens vaner påvirkes i økologisk retning. Det tungeste argument for at udbrede den økologiske produktion er hensynet til fremtidens drikkevand. På længere sigt kommer brug af økologiske fødevarer i rådhusets kantine, institutionskøkkener, kostskoler og plejehjem den private forbruger til gode. I dag har den lille købmand måske ingen økologisk mælk, men når der er flere aftagere, vil prisen falde.

Ud over anvendelsen af økologiske fødevarer kan amter og kommuner bidrage med en grøn indkøbspolitik, hvor transportbelastningen bør indgå i vurderingen. Vigtigt er også grønne resskaber som gennemgang af produktionsprocesser og -bygninger for at minimere energi- og ressourceforbrug. Desuden har amter og kommuner en væsentlig rolle som rådgiver og vejleder over for virksomheder og borgere.

Til slut vil jeg sige, at lakmusprøven for kvaliteten af det kommunale selvstyre og egnetheden af decentraliseringsens centrale opgavevaretagelse vil vise sig ved, hvordan det lykkes at varetage omsorgen for de svageste, f.eks. de truede børn og unge, plejehjemsbeboere, psykisk syge og – for at tage et helt aktuelt eksempel – de mennesker, der er færdige med at afsone en fængselsdom. Et demokratisk samfund kan kun fungere, hvis dets medlemmer føler sig forpligtet over for hinanden.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil starte med at sige tak til hr. Klaus Hækkerup som ordfører for det største parti; jeg synes, han holdt en nogenlunde god tale.

Jeg havde et par spørgsmål, men det er vist sådan ifølge forretningsordenen, at dem må man ikke stille nu; det skulle have været straks.

Så jeg vil gå videre og sige tak til ministeren for selve redegørelsen.

Jeg synes, der står mange, hvad skal vi sige, gode ting, f.eks. det med befolkningsudviklingen, opstilling til kommune- og amtsrådsvalg og det på side 3 med vederlag. Redegørelsen kan faktisk bruges af os kandidater her til kommune- og amtsrådsvalget til efteråret.

Så vil jeg godt over i en anden boldgade og som sædvanlig læse lidt avis, for når man sådan

får en kommunalpolitisk redegørelse, kan man godt komme lidt i tvivl om, hvem det er, der tegner regeringens politik.

Her er et citat fra Jyllands-Posten den 16. maj, så det var ca. sidste fredag:

»Mange kommuner er ikke dygtige nok til at bruge pengene fornuftigt, vurderer finansminister Mogens Lykketoft forud for det årlige slag om kommunernes økonomi.«

Det er også korrekt. Det, jeg synes måske at regeringen misbruger lidt, er, at når den selv fører en for dårlig politik, giver den kommunerne skylden.

Finansministeren siger i samme interview, at der er en forbløffende stor forskel på, hvor mange penge vi bruger på at løse en opgave, i forhold til hvor tilfredse borgerne er. Og det er også korrekt.

Jeg synes, at regeringen burde kunne bruge sådan nogle citater positivt og overføre dem til staten, for hvis vi sammenligner den danske stat med f.eks. den schweiziske, så bruger vi jo mere end fire gange så mange embedsmænd til vores administration, som et land som Schweiz gør. Så når finansministeren klandrer kommunerne, burde det komme tilbage til ham selv som en boomerang, så han lærte noget af det, når staten skal sætte sit, hvad skal vi sige, administrationsniveau.

I Jyllands-Posten onsdag den 14. maj står:

»Mennesker på landet er mere tilfredse med service end mennesker i byen. Jyske kommuner er bedre til at administrere end sjællænderne.« Ja, det vidste vi godt. »Og borgere i kommuner, der bruger få penge på folkeskolen, bibliotekerne og hjemmehjælpen, er ofte lige så tilfredse som borgere i såkaldt dyre kommuner.«

Fremskridtspartiet har faktisk i 20 år plæderet for, at det ikke er pengene, der gør det, det er kvaliteten.

Det, jeg synes regeringen burde kunne lære af, at tingene altså bliver bedre og billigere, jo længere vi kommer vestpå, er at udflytte en del af statsinstitutionerne her fra hovedstadsområdet. Vi får tomme kaserner på Fyn og i Jylland. Jeg synes, det var en helt oplagt opgave at få nogle af statsinstitutionerne flyttet til Jylland, hvorved vi kunne sænke udgifterne og hæve serviceniveauet.

Så har jeg et par kommentarer til selve redegørelsen:

På side 6 står:

»Det kommunalstyre, der blev etableret ved kommunereformen i 1970, rummer efter rege-

ringens opfattelse meget væsentlige fordele, som det gælder om at bevare.»

Her synes jeg nok, regeringen allerede har taget forskud på Opgavekommissionens arbejde, når man her siger, at det, der er nu, skal bevares. Hvorfor nedlægger regeringen så ikke den Opgavekommission? Der er ingen grund til, at den bårler med et eller andet, når regeringen her har taget stilling til, hvad den vil have.

Så fortsættes der:

»De kan sammenfattes i principperne om: Nærhed i opgavevaretagelsen.«

Regeringen siger, at den struktur, vi har i dag, er nærhed i opgavevaretagelsen. Det er jo smukke ord, men når det nu kommer til stykket, vil regeringen jo overhovedet ikke noget med nærheden. Fremskridtspartiet havde i sidste uge et forslag om at nedlægge vores Skov- og Naturstyrelse herinde i hovedstaden og overflytte opgaverne til borgerne og kommunerne. Det blev totalt afvist af regeringen.

Så står der i næste punkt på side 6:

»Bæredygtig og effektiv opgaveløsning.«

Det mener regeringen altså der er nu. Derfor vil jeg da godt spørge regeringen, om den virkelig tror, at borgerne mener, at der er en effektiv opgaveløsning på vore sygehuse. Stort set ingen andre lande har ventelister til sygehuse. Vi var i Frankrig sidste år, og en franskmand ville altså overhovedet ikke acceptere, at han skulle vente bare en uge på at komme ind og få en brok fjernet eller sådan noget. Han vil ind den dag, han ønsker det; her kan vi gå i flere måneder.

Hvad angår børnepasning, tror jeg heller ikke, at befolkningen har den opfattelse, at vi har en effektiv opgaveløsning i dag. Jeg tror altså, det er sådan et skønmaleri, som hurtigt ville krakelere, hvis man spurgte borgerne.

I tredje punkt står:

»Sammenhæng mellem kompetence og økonomisk ansvar.« Det mener man altså også, der ligesom er indbygget i vores system. Det vil jeg heller ikke holde med regeringen i. Vi kender alle sammen eksempler på, at en person har en måske mindre skavank – dårligt knæ eller dårlig hofte – og at der ikke er plads på sygehuset; men ham chaufføren, der har den dårlige hofte eller det dårlige knæ, kan altså ikke udføre sit job. Så går han på sygedagpenge, og det betales af statskassen. Den kasse, der burde betale det, nemlig amternes, har ikke tid; der er desværre et halvt års ventetid. Jeg mener absolut ikke, at det, der står, at der er sammenhæng mellem kompe-

tence og økonomisk ansvar, er korrekt. Man prøver ustandselig at skyde tingene over i andre kasser.

Jeg har trods alt også en rosende ting til regeringen, og det vedrører også kasserne, og det er den aktivitet, der kræves, for at få bistands-hjælp. Dér vil jeg faktisk sige – og det gælder måske både vores indenrigsminister og vores socialminister – at den nuværende regering har været mere heldig, end den tidligere borgerlige regering var.

Jeg har selv siddet i en kommunalbestyrelses socialudvalg i 11 år og ved, hvor håbløst og hvor vanskeligt det var at få bistandsklienter til at forstå, at det ikke bare var et sugerør. Dengang var der ingen midler til at få dem ud, og derfor vil jeg da godt rose regeringen for, at det er der trods alt taget hånd om.

På side 10 står, at den overordnede ramme og princippet for kommunernes styrelse ligger fast. Det vil sige, regeringen så må gå ind for, at vi har stat, amt og kommune, og at det skal bevares. Nu var der en debat om nedlæggelse af amterne lidt tidligere, og jeg ville ikke deltage i den debat, for jeg mener egentlig ikke, det er det, denne redegørelse går på. Vi har to gange i år haft en debat om nedlæggelse af amterne, og det ville Fremskridtspartiet også gerne diskutere, men jeg synes, det var bedre, vi diskuterede det, mens det var på dagsordenen.

Afslutningsvis vil jeg godt sige, at regeringen heller ikke gør det nemmere for kommunalbestyrelserne. Den indfører den ene såkaldt grønne afgift efter den anden. Det er både vandafgift og vandafledningsafgift, og borgerne har den fornemmelse, at det er noget, kommunen gør, at det er ond vilje fra kommunens side, fordi det er kommunen, der opkræver disse afgifter. Men hele molevitten går jo til statskassen, så det er sådan en nem måde for staten at lægge byrder over på kommunerne på.

Ligeledes vil jeg lige nævne det nye rødskløverforlig, der blev indgået i forrige uge, hvor man vil sænke buspriserne. Det går amterne jo imod, for hvor skal de hente pengene henne? Det forklarer regeringen ingenting om. Ligesådan med de store jernbaneinvesteringer, man imod borgernes ønsker vil foretage nogle steder. Mange ude på landet er jo nødt til at have to biler for at komme på arbejde. Bil nummer to er som regel en billig varevogn, man også har for at kunne transportere varer. Dér lægger regeringen så først afgift på den nye varevogn, og så lægger den miansandten 5.000 kr. oven på vægt-

afgiften på den lille varevogn, en mor, der har tre børn, er nødt til at have for at kunne hente økologiske gulerødder. Hun skal af med 5.000 kr. mere i vægtafgift.

Det er ikke nemt at forstå, at vi har en socialistisk regering. Det går ud over dem i de tyndtbefolkede områder, og det er de lavest bemidlede.

Frank Aaen (EL):

Nu skal det her selvfølgelig ikke blive til en trafikpolitisk debat, men jeg vil dog alligevel sige i anledning af de sidste bemærkninger, at for det første er der selvfølgelig sørget for penge til amterne, når vi pålægger dem at nedsætte priserne. For det andet, at hvad angår, at nogle muligvis bliver urimeligt ramt af afgiften på de gule plader ved privatbenyttelse, er det noget, vi i øjeblikket er ved at kigge på for ikke at gøre nogen uret.

Men tilbage til den kommunalpolitiske redegørelse: Vi mener, at noget af det mest centrale i redegørelsen er de områder, hvor der peges på visse problemer i udviklingen af det kommunale demokrati. Der peges korrekt på, at der er en positiv udvikling af brugerindflydelse, men samtidig er der problemer med det folkelige engagement: for få stiller op. Selv om der sidst skete en stigning i valgprocenten, er det generelt sådan, at valgdeltagelsen er for lav ved kommunevalgene.

Der peges også med stor ret på det stigende antal kommunale fællesskaber og det problem, det giver med sammenhængen mellem de folkevalgte og borgerne og de opgaver, der udføres, og så kan man sige, at man oven i købet i de linjer er meget forsigtig i beskrivelsen af problemet. Hvis man tænker på de store, voldsomme problemer, vi har med Hovedstadens Sygehusfællesskab, med Øresundsselskabet og med HT, vil jeg sige, at når vi har de ting oven i de gammelkendte problemer på området, er det faktisk noget, der burde tages mere håndfast fat i. Det er et problem, der vokser stærkt med flere fællesskaber, med flere selskaber og med udlicitering af opgaver, som i sig selv også betyder en afdemokratisering. Og så bliver det jo værre endnu med hjælp nede fra Bruxelles.

Unionen nævnes i redegørelsen, men bliver næsten nævnt på en måde, så man skulle tro, at Unionens nye samarbejde øger det kommunale selvstyre, og det gør det måske på et enkelt punkt, men der står ikke noget om udlicitering. Jeg mener faktisk, at EU's udliciteringskrav og

den måde, man tænker på at udvikle dem på nede i Unionen, både har udhulet og truer med at udhule det kommunale selvstyre ganske væsentligt. Udbudskravet truer den måde, affaldshåndteringen bliver organiseret på i Danmark. Debatten, vi har haft om leverancer af hjælpemidler, som støder ind i EU-direktiver, store ændringer på energiområdet, elforsyning, varmeforsyning, vandforsyning, enten har udhulet eller truer med at udhule det lokale selvstyre. Der er faktisk på flere områder noget, som ligger som en tikkende bombe.

Jeg mener faktisk, det er helt afgørende, at hvis ikke vi kan komme ud af den forening, og det ønsker vi jo i Enhedslisten, at vi så i hvert fald kan få revideret EU's udbudskrav på en måde, så det kommunale selvstyre kan oprettholdes og udvikles uden EU's indblanding.

For at tage det op, jeg startede med at sige, mener vi, at det mest centrale i redegørelsen er, at der er brug for en diskussion om at styrke det kommunale og det lokale demokrati, og at vi skal have vendt udviklingen af hensyn til demokratiet i samfundet, men faktisk også af hensyn til kvaliteten i ydelserne. Det er jo rigtig nok, at der flere steder i den kommunale sektor er problemer med, om vi får service nok for pengene.

Det er jo ikke alt, man siger fra højresiden i salen, selv om jeg godt nok ikke synes om den måde, de formulerer det på, der ikke tit har en kerne af sandhed i sig, men man er helt ensrettet i højresiden ved at sige, at af ideologiske årsager er den eneste løsning mere udlicitering, mere privatisering, altså efter min målestok mere afdemokratisering. Det kan vi selvfølgelig ikke støtte, men på den anden side mangler vi måske i højere grad at komme med nogle svar, og Enhedslistens svar på løsningen af de problemer, der vitterlig er, er helt tydeligt mere demokratisering ude i kommunerne, og vi peger på to hovedredskaber:

Det ene er at udvide demokratiet på arbejdspladsen. De kommunalt ansatte ved jo i virkeligheden bedre end de fleste, hvad der meget nemt kunne gøres bedre, hvad der er klodset organiseret, og hvordan man kunne få mere ud af ressourcerne. Vi ved jo ude fra praksis, at vi har topstyrede kommuner, topstyrede afdelinger i kommuner samt institutioner med en hær af mellemledere, som ikke er med til at sikre, at vi får det meste ud af ressourcerne.

Et af de største problemer er efter vores opfattelse, at vi har offentlige arbejdspladser,

hvor man skulle tro, at det var nemt at udvide demokratiet, for det er vores egen arbejdsplads, og derfor er det nemmere at lave demokrati dér end på en privat arbejdsplads, men det er desværre ikke sådan, at man altid kan sige, at medarbejderindflydelse er mere udviklet på den offentlige end på den private arbejdsplads. Det burde der gøres noget ved.

Det andet hovedredskab er for os brugerne, det at give dem mere indflydelse, fortsætte og styrke udviklingen samt måske give dem reel indflydelse, selv om vi i dag hører, at man siger: Dér går grænsen. Men vi skal jo begynde at tænke mere på, hvordan vi får brugerindflydelse dér, hvor det ikke er så oplagt. Det traditionelle eksempel er sygehusene, hvor brugerne kun er så kort tid som overhovedet muligt, og hvor de typisk er i en tilstand, hvor de ikke er i stand til at udvikle ret meget demokratisk indflydelse. Dér har vi brug for nogle andre mekanismer.

Grundlæggende mener vi i Enhedslisten, at vi ved at sammenkoble ansatte og brugerne faktisk finder dem, der ved, hvad der er galt, og hvad der kan gøres. De har nogle gange modsatrettede interesser: Brugerne vil gerne have længere åbningstid; de ansatte er interesseret i at komme tidligt hjem til deres børn. Men det, at vi får kendskab til de modsætninger og den viden, de to grupper hver især har, er måske nok den mest effektive måde til også at finde de mest hensigtsmæssige løsninger. Det vil sige få en direkte dialog, hvor begge parter har direkte indflydelse.

Vi tror, at et af de vigtigste instrumenter til at udvikle demokratiet i den kommunale sektor er, at vi får mere brugerindflydelse, mere indflydelse til de ansatte og demokrati på arbejdspladsen.

Vi erkender, at der er meget udmærket undervejs: bestyrelser, brugerundersøgelser, som i den her forbindelse også er et redskab, bedre information til borgerne er også udmærket. Og dette støtter vi. Muligheden for frit valg støtter vi også som et af redskaberne, men ikke på samme måde som de borgerlige, der er markedsfikserede og tror, at alt skal styres som ude på det private marked. For vores vedkommende er det ikke som et styringsinstrument, men som individets ret til i en given situation at kunne vælge en anden institution, vælge en anden løsning, hvor der måtte være gode grunde til det.

Der skal eksperimenteres med lokalområdets indflydelse, bydelsråd og lokalråd, og der skal

eksperimenteres med direkte valg f.eks. til HT. Hvis vi nu ikke får det store, store amt, og det kan der være mange gode grunde til at vi ikke gør, så har vi jo et demokratiproblem i HT, som måske kunne løses ved direkte valg. Tilsvarende burde vi faktisk allerede her til efteråret have indført direkte valg til Hovedstadens Sygefællesskab, sådan at vi i hvert fald havde et demokratisk valgt organ, indtil der kommer en amtslig løsning.

Men altså helt generelt: Dialog i styringen, så meget indflydelse som muligt skal lægges ud og være decentral. Det er sådan set dér, vi mener, at der er brug for at tage flere debatter og træffe flere beslutninger.

Man kunne tilføje, at der også er brug for tid. Det at give mere tid ude i kommunerne og ude på institutionerne er måske et område, som vi slet ikke har diskuteret nok. I dag fokuseres der i utrolig grad på effektivisering, men i service-sektoren, som vi snakker om, er det jo faktisk i lige så høj grad tid til samtale, tid til dialog, der er brug for.

Vi er enige i, at der selvfølgelig også er brug for at kigge på demokratiet på det formelle niveau: i kommunalbestyrelserne, mindretallets muligheder for at blive valgt, små byrådsgruppers mulighed for at arbejde osv. Vi støtter også de ting, der er fremme om åbne udvalgsdagsordener osv.

Jeg vil slutte af med at sige lidt om forholdet mellem stat og kommune, hvor vi sådan set mener, at vi på den ene side skal have den størst mulige decentralisering, udvikling af det lokale demokrati, men på den anden side må vi ikke lade borgerne ude omkring være alene.

Derfor er det andet ben – det, der kort står noget om i redegørelsen, om at der skal ske en fastlæggelse af nogle rammekrav – noget, hvor vi godt vil gå meget videre for at få defineret borgernes rettigheder, sådan at man faktisk får præciseret rettighederne, f.eks. får ret til plads i en daginstitution, når barnet er et år, gerne lige så snart behovet er der, får behandling inden for nogle afgrænsede tidsrum osv.; altså nogle rettigheder, som hver enkelt borger i landet har, uanset hvor i landet man befinder sig, og så sammenkoble det med størst muligt demokrati og decentralisering, hvad angår løsningen af de serviceopgaver, vi har lagt ud.

Addi Andersen (CD):

Indenrigsministeren skal have tak for denne redegørelse, fordi det er et område, der hele

tiden er i forandring, bl.a. fordi flere opgaver bliver udlagt til kommunerne. Der følger som regel penge med, men man kan have sine tvivl om, hvorvidt disse penge altid bliver brugt til det rette formål.

Decentralisering er godt nok, for den, der har skoen på, ved bedst, hvor den trykker. Og det er også positivt, at der i mange kommuner findes lokalråd, der kan hjælpe kommunalpolitikkerne med gode råd. Dog mener vi i CD, decentralisering skal tages op til debat. I dag rammes navnlig de svage grupper, fordi vi ikke går mere centralt til værks. Set herindefra er det i hvert fald frustrerende at sætte alle de kræfter ind på en række politiske områder for så at opleve, at der alligevel ikke sker noget lokalt.

De, der betaler prisen for de smukke tanker om decentralisering, er de mindre grupper, som er specielt udsatte. Det kan være sindslidende, narkomaner eller vanskelige unge. I den enkelte kommune er de så få, at de ikke udgør en kraftfuld pressionsgruppe. Møder man som kommunalpolitiker 500 borgere, der vil have en ny svømmehal, og 25, der ønsker bofællesskab, så er det vel fristende for mange at glæde svømmerne, og det sker somme tider på de andres bekostning. Den lille gruppe opdager man så først, når det er gået galt, og det på trods af at man har kendt problemerne længe.

Der er to eksempler, der kan tages frem i denne diskussion, hvor CD ønsker en strammere styring. For det første er der hospitalsplanlægningen, hvor CD ønsker, at staten overtager det overordnede ansvar for planlægningen. Vi finder det ikke rimeligt, at man med korte afstande skal have sygehuse, der kan næsten alt. Vi har brug for den mest effektive udnyttelse af penge på dette område. Det er sørgeligt at se økonomien løbe løbsk, uden at man kan være sikker på, at effektiviteten følger med.

For det andet er der psykiatrien. Psykiatrien er blevet decentraliseret og decentraliseret, og problemerne har hobet sig op. Først ved den sidste finanslov blev der gjort noget ved problemet, selv om vi stadig er langt fra en løsning; men da var psykiatrien også et område, der var blevet forsømt, fordi der ikke var en klar ansvarsfordeling. Det er uacceptabelt for et velfærdssamfund.

Vi ved jo alle, at et velfærdssamfund bliver drevet for pengene, og pengene til at køre et godt velfærdssamfund kommer kun et sted fra, nemlig fra skatteyderne. Men problemerne opstår gerne, når der sker kassetænkning mel-

lem stat og kommuner. Jeg kan sådan set godt forstå, at amts- og kommunalbestyrelser er trætte af os herinde, der lover på deres vegne. Men det er også frustrerende at give store beløb fra staten til bestemte områder og så opleve, at der ikke sker noget.

Vi ved alle, at der er problemer omkring ældrepleje, børnepasning, sundhed, skolerne og psykiatrien. En række af disse områder løses ikke godt nok. For borgerne er det jo fuldstændig ligegyldigt, om det er kommune, amt eller stat, der står for opgaven, bare den bliver udført. Men staten har i mange tilfælde kun mulighed for at hjælpe på problemet ved at give yderligere tilskud uden at have sikkerhed for, at der bliver gjort noget.

Den sidste mulighed er naturligvis egentlige lovkrav til den kommunale service. Principielt lyder det rigtigt, men det risikerer at udløse en lang og træg diskussion om finansiering mellem stat og kommune. CD ser derfor med forventning frem til Opgavekommissionens konklusioner. Men der skal efter min mening ses på, om det er nødvendigt at udarbejde mindstekrav på en række områder, så ikke pengene bliver brugt til alt muligt andet end det, de er beregnet til.

Poul Nødgaard (DF):

Kommunalreformen i 1970 reducerede antallet af kommuner til 277, og overskriften over hele foretagendet var, at de kommuner, der kom ud af det, skulle være bæredygtige, og så skulle én by udgøre én kommune.

Når det er sagt, vil jeg sige, at reformen måske nok har været meget nødvendig, men den har også været en dyr affære for vore skatteydere. Se bare på den lille pjece om de administrative udgifter; det er et utrolig godt eksempel på, at nye ordninger og nyskabelsen med kommunalreformen blev utrolig dyr for de danske skatteydere.

Derfor er det også lidt nedslående – men det er selvfølgelig ikke noget, ministeren kan gøre for – at kun 70 pct. af befolkningen deltager i de kommunale valg. Det er egentlig helt uforståeligt, at den kommunale valgprocent ligger betydeligt under valgdeltagelsen til et folketingsvalg; det er skuffende, men det må vi, der arbejder i kommunerne, prøve at få rettet op på.

Udviklingen i den kommunale sektor i de sidste 25 år har været noget nær det, jeg vil betegne som en revolution. Og hvorfor har den så været det? En af forklaringerne er i hvert fald, at de mange pressionsgrupper, der opererer i de

enkelte kommuner, stærkt har bidraget til, at det økonomiske pres på kommunerne har været overvældende stort.

Derfor ser vi desværre også til stadighed avisartikler om en utrolig dårlig økonomisk situation i snart den kommune og snart den kommune, og der skrives også gentagne gange om, at x kommune er på vej til at blive sat under administration. Det er nu ikke i alle tilfælde, den kommer det, men der er i hvert fald i en række tilfælde eller nogle tilfælde sket det, at danske kommuner er blevet sat under Indenrigsministeriets administration, hvor årsagen er, at man ikke har haft styr på forholdet mellem indtægter og udgifter.

Dér synes vi i Dansk Folkeparti, at et vigtigt element til eventuelt at få lidt mere styr på nogle projekter i kommunerne kunne være det dér med de bindende folkeafstemninger, som også SF har været inde på, og som Dansk Folkeparti har været inde på i mange år. Dér kan jeg egentlig ikke forstå, at regeringen og specielt indenrigsministeren ikke er lidt mere lydhør over for det spørgsmål, for hvis man mener noget med det nære samfund og demokratiet og alt det dér, så synes jeg nok, at hvis et meget stort antal vælgere i en kommune beder om at få en folkeafstemning, vil det være ret og rimeligt, at de får den.

Jeg vil godt tage et konkret eksempel, og jeg skal nok lade være at tage det mest avancerede frem. Lad os sige, at man f.eks. skal have et stort kulturhus i en kommune – nu ser jeg, at kulturministeren har været ude med, sådan forstod jeg hans artikler, at der er alt for mange store kulturhuse, hvor han så vil til at støtte nogle af dem i højere grad med store teaterforestillinger og lignende – så synes jeg, det måtte være ret og rimeligt, at man kunne få lov til at få en folkeafstemning om det, og at det selvfølgelig også kunne blive en bindende afstemning.

Jeg tror ikke, man behøver at frygte, at man vil få folkeafstemninger i tide og utide i kommunerne og amterne, men en gang imellem kunne det måske være meget sundt, at man ligesom i det schweiziske system afprøvede en sag ved en folkeafstemning. Så jeg synes, at ministeren på regeringens vegne skulle se med et lidt mere formildt syn på, at man i sådan nogle situationer kunne tage nogle bindende folkeafstemninger.

Så vil jeg hælde lidt malurt i bægeret. Det er sådan set ikke så meget ministeriets skyld eller andres skyld. Det er om det her fortærskede

udtryk om selvforvaltning. Det lyder meget godt og er fin musik, man bruger udtrykket »en pose penge ud til institutionerne« osv., men det er mit indtryk ud fra diverse avisartikler, jeg har læst, at det med selvforvaltning mange steder ligesom er ved at gå i sig selv igen, at man alligevel ikke er så begejstret for det, som man troede, man ville blive. Jeg tror, at nogle kommuner begynder at tage den lidt mere med ro med hensyn til at indføre selvforvaltning og måske i højere grad afventer erfaringerne fra de steder, hvor man har lavet selvforvaltning, for derved at se de gode og dårlige sider ved det.

Jeg vil også godt sige lidt om den debat, der er omkring den kommunale opgavekommission, der sidder i øjeblikket, og hvor vi er nogle stykker, der følger dets arbejde. Det er selvfølgelig meget spændende, men jeg må nok sige, at jeg ikke har den største optimisme med hensyn til resultatet af Opgavekommissionens arbejde, for det virker meget overvældende og meget stort. Der skal selvfølgelig også på et tidspunkt træffes nogle beslutninger, og dér tror jeg, at det kan blive vanskeligt at opnå enighed i Opgavekommissionen. Men det skal debatten nu ikke fra min side drejes så meget ind på i dag.

Men jeg vil tage en lille, enkel og jordnær ting. Det handler ikke om mig selv personligt, selv om jeg er byrådsmedlem, for jeg kan sagtens leve med den aflønningsordning, der er for byrådsmedlemmer; jeg synes, den er ret og rimelig. Men jeg møder hos mange byrådsmedlemmer landet over den holdning, at man synes, at det ville være rimeligt, hvis en vis del af det grundbeløb, man får, nemlig 50.000 kr. for at være byrådsmedlem og 60.000 kr. for at være amtsrådsmedlem, var skattefrit – det kunne være 10 eller 15 pct. – for mange byrådsmedlemmer og amtsrådsmedlemmer har mange udgifter, som de ikke kan få dækket nogen steder. Man får et lille, beskedent tilskud til telefon – jeg tror, det er 60 eller 80 kr. om måneden – og jeg ved i hvert fald, at de byrådsmedlemmer, som jeg sidder sammen med, har betragtelige telefonregninger. Så jeg synes, det måske kunne være en idé, da det står i Indenrigsministeriets rapport, at det kunne overvejes.

Ellers skal den sidste del af mit indlæg mest dreje sig om den økonomiske situation. Og dér må man jo sige, at regeringen jo ikke er bange for at gå ud med om ikke direkte pålæg så i hvert fald stærke antydninger til kommunerne om, at nu må de se at få løst børnepasningsproblemerne, og jo flere børnepasningspladser man

laver, jo større bliver ventelisterne – stort set i hvert fald.

Vi har i Dansk Folkeparti også set, at man i øjeblikket presser på, for at skolerne skal have løst en lang række opgaver, for der kommer flere skolebørn, og skolebygninger skal bringes i stand. Og sådan kunne jeg bringe det ene eksempel efter det andet på, hvordan regeringen presser på kommunerne og amterne.

Det bringer os så alt sammen hen til det, der er ved at være aktuelt i de her dage: de årlige forhandlinger mellem på den ene side kommunerne og amterne og på den anden side regeringen. Og her er vi nok nogle stykker, der vil se meget spændt på, hvordan de forhandlinger kommer til at gå.

Jeg skal ikke lægge skjul på, og det har ikke noget med personer at gøre, at jeg synes, det er meget forkert, at de årlige økonomiske forhandlinger er ført fra Indenrigsministeriet og over til Finansministeriet. I gamle dage – gamle dage var dengang, jeg i 1990 kom i Folketinget – da mener jeg, at de årlige forhandlinger altid fandt sted mellem indenrigsministeren, Indenrigsministeriet, og så de kompetente kommunale organisationer.

Men jeg tror, det bliver et stort og langt tovtrækkeri, for hvis kommunerne skal have budgetterne til at hænge sammen, sådan hedder det vist i fagsproget, så bliver det en utrolig svær situation for kalenderåret 1998 og for de kommende år, for vi kan jo allerede nu af de foreløbige tal og beregninger, som vi har fået vores økonomiske forvaltninger i hvert fald i min kommune til at lave, se, at det bestemt ikke ser rosenrødt ud, medmindre regeringen går hen og siger, at når vi, altså regeringen, stiller de og de krav til kommunerne, er det klart, at der også følger penge med.

Til syvende og sidst ender hele den her fest i én ganske bestemt ting: skatteprocenten. Og da vil jeg gerne sige helt uden omsvøb, at når man modtager sit skattekort – man kan være en hvilken som helst skatteyder, det kan være én selv, det kan være indenrigsministeren, og det kan være Folketingets formand – er man reelt ligeglad med, hvor stor en del af procenten der er til kommunen, til amtet og til staten. Det, man ser på, er den trækprocent, man får.

Og dér synes jeg, det er lidt kedeligt, at man i den skattereform, regeringen lavede, og som i høj grad også har noget med kommunerne at gøre, sætter den statslige skat ned. Det er præcis, som man har lovet; det skal siges, ingen

vaklen i det geled. Ja, nu må vi så takke Enhedslisten for det, de var nemlig ved at få noget igennem omkring det at ændre i skattereformen, kan vi godt sige, men det lykkedes ikke.

Skattereformen kører, men den kører jo sådan, at der jo ganske enkelt sker det, at selv om statsskatten er blevet sat ned, så er kommuneskatterne og amtsskatterne specielt igennem disse tre-fire år, hvor skattereformen har fungeret, næsten steget tilsvarende. Jeg har hørt i min øresnegl, at man i amterne påtænker en forhøjelse på ca. 0,7–0,8 pct. for 1998, og mange kommuner følger sikkert efter med noget lignende. Så er vi næsten oppe i nærheden af små to pct.

Og her er vi kommunalt set ved det, vi i Dansk Folkeparti siger er sagens kerne, for der må være en grænse for befolkningens ydeevne, og der må så også være noget med, at man en gang imellem måske finder nogle begrænsninger i de krav, man stiller. Det må så være op til kommunal- og amtspolitikerne – og også her i Folketinget – at finde ud, hvor de grænser skal gå, og så finde en løsning. Men det ser i hvert fald meget sort ud, når vi når ud af 1998, hvor skattetrykket måske samlet set er det samme.

Jeg mener, at et af de kommunalpolitiske problemer, vi står over for, er, at de krav, der stilles – også fra regeringen – til kommunerne, faktisk ikke lader sig gøre inden for de eksisterende skatteprocenter. Det er faktisk ikke det, vi havde troet skattereformen skulle bringe med sig. Men det har den desværre gjort.

Formanden:

Så er det hr. Niels Jørgen Langkilde som privatist.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

SF's ordfører, hr. Kristen Touborg, rejste nogle spørgsmål i debatten, som den konservative ordfører, fru Pia Christmas-Møller, ikke kunne nå at svare på. Nu skal jeg gøre det lidt grundigere, for jeg synes, at det, der blev taget op, var væsentligt.

Det Konservative Folkeparti ønsker, at amterne skal fjernes med tiden. Det er der ingen tvivl om. Men vi er også klar over, at det er ikke noget, vi kan gøre fra den ene dag til den anden.

Det, der får os til at gå ind i den vinkel på miljøområdet, er naturligvis, at der er meget store forskelle fra amt til amt. Der er nogle amter, der optræder som sorte amter, kan vi sige, hvor de gerne vil have alle mulige former for forureningens virksomheder, og hvor de ikke laver en sær-

lig skrap kontrol. Der er andre amter, hvor enhver rådgivende ingeniør ved, at man skal kræve dobbelt honorar, fordi miljøkravene og måden, de bliver administreret på, er langt hårdere. Der er altså en meget stor forskel, og så stor en forskel ønsker Det Konservative Folkeparti ikke.

Derudover har vi det problem, at en række af de kommunale produktionsanlæg jo rent faktisk overtræder miljøkravene. 25 pct. af de kommunalt ejede rensningsanlæg overtræder således de udledningskrav, som ligger hos amterne. Det ser vi som et problem. Det vil vi gerne have løst.

Den måde, vi forestiller os, vi kan løse mange af de problemer på, er ved, at vi på en række af de kommunale virksomheder går ud og privatiserer, udliciterer eller gør det forbrugerejet, sådan at kommunerne skal være myndighed og ikke producent. Og så behøver vi jo ikke have amterne til at være myndighed på området, så kan kommunerne være det. Dermed klipper vi et trin af de seks trin, der er i miljøhierarkiet, fra. Hvor der i dag er kommune, amt, stat, EU, internationale konventioner og WTO, dér klipper vi et af, så der kun er fem hierarkier eller fem trin i miljøpyramiden. Vi vil gerne gøre den så flad som muligt.

Derudover er der også andre muligheder. Vi skal simpelt hen stoppe nogle af de opgaver, som bliver løst af amterne i dag; der skal nok efter et nærmere gennemsyn være en enkelt eller to opgaver, som vi kan spare væk. Der kan være andre opgaver, hvor man simpelt hen bare kan stoppe det eksisterende og gøre brug af allerede eksisterende private virksomheder til at løse opgaven. Det er ligesom de grundmodeller, der er på miljøområdet.

Det er ikke, fordi vi vil have en mindre miljøbeskyttelse, men fordi vi vil have en større og bedre miljøbeskyttelse, hvor offentlige myndigheder ikke kommer til at virke lidt beskyttende i forhold til hinanden, sådan som vi f.eks. ser det på spildevandsrensningsområdet.

Det siger sig selv, at hvis vi lægger meget mere myndighed ud til kommunerne, vil vi fastholde, at der skal være et ankesystem, så hvis der er nogen, som synes, at man sætter nationale interesser til side til fordel for nogle lokale, er der en mulighed for at anke opad i systemet.

Vi har på en række områder fremsat en lang række forslag – i øvrigt sammen med Fremskridtspartiet, sammen med Venstre og sammen med Dansk Folkeparti – som kan være med til at lægge mere myndighed ud til kommunerne,

f.eks. når det drejer sig om zonenlovsafgørelser af forskellig slags. Den vej vil vi gerne gå videre ad; her ser vi ikke nogen risiko, og de udmærkede frikommuneforsøg viser også, at der var gode muligheder i at løse opgaverne på den måde.

Vi ønsker derudover, at der bliver foretaget en regelsanering, og det fremgår også af Det Konservative Folkepartis miljøprogram: »Vejen til et grønt Danmark«, som vi vedtog sidste år. I det afsnit, der handler om det her, står der, at vi skal sørge for at få forenklet reglerne på miljøområdet i det omfang, det er muligt. Igen: Vi ønsker ikke lavere beskyttelse, men højere beskyttelse, men den skal være mere overskuelig.

Vi er også godt klar over, at indtil det her kan lade sig gøre, er vi nødt til at give borgerne nogle redskaber for at bevare miljøstandarder, og vi har i øjeblikket et forslag til høring hos vores egen kommunale organisation, som handler om at give borgerne mulighed for at rejse sag mod kommunerne, hvis de ikke overholder de miljøregler, der rent faktisk er, og hvis amterne ikke griber ind over for overtrædelser. Det synes vi er en måde, hvorpå man kan være med til at højne miljøstandarder. Vi har altså ikke fremsat forslaget endnu, og vi når det ikke i denne samling, men det vil sandsynligvis komme i næste samling.

Det skulle så være et svar til hr. Kristen Touborg.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne sige tak for svaret fra den konservative privatist; det var jo et interessant svar.

Det ene, som hr. Niels Jørgen Langkilde fremhæver, er de store forskelle, der er mellem amterne i den måde, hvorpå de foranstalter kontrol. Jeg tror, at hr. Niels Jørgen Langkilde direkte sagde, at der var nogle sorte amter imellem. Og det er jo ikke betryggende.

Det andet er, og det er det, jeg må spørge hr. Niels Jørgen Langkilde om: Tror De Konservative, at den omstændighed, at amterne og kommunerne nogle steder sådan har lavet en kammeratlig aftale om, hvordan de her ting skal kontrolleres, fordi det er billigere, fordi det er noget med store virksomheder, der skal have muligheder for at have en lempelig kontrol, ændrer sig og bliver bedre af, at kommunerne udliciterer opgaverne og derefter skal være kontrolførende?

Normalt er det sådan, at når man udliciterer tingene, så forsøger man at gøre det billigst muligt. Og så synes jeg ikke, at De Konservatives model er helt betryggende, måske nærmest som at sætte ræven til at vogte gæs.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jeg kan godt høre, jeg ikke fik hele beskrivelsen med. Når det drejer sig om de listevirksomheder, som SF's ordfører her er inde på, er vi indstillet på, at de sandsynligvis skal overføres til Miljøstyrelsen.

Vi så, hvad der skete nede ved Proms Kemiske Industri, og det er bekymrende, at de ikke kunne løse den opgave, at der ikke blev fulgt op på de politianmeldelser, der var, og at sagen døde med deraf følgende store samfundsmæssige omkostninger. Det er så komplicerede opgaver, at vi tror, det ville være noget af det, som det ville være fornuftigst at placere centralt, for det er bestemt ikke et lempeligere tilsyn, vi skal have.

Når vi taler om at udlicitere det kommunale værk i visse tilfælde, så vil jeg ikke afvise, at det en enkelt gang eller to kan blive lidt dyrere, men jeg tror, at det generelt vil være billigere. Men vi vil først og fremmest have det udliciteret for at få en klar fordeling mellem, hvem der er myndighed, og hvem der er producent. Det er meget vigtigt, at de ikke fedtes ind i hinanden; det er hovedformålet med det.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne takke ordførerne, som stort alle syntes, at det var en god idé, at der kom en lidt mere principielt betonet redegørelse for status i det kommunale styre. Der var vel egentlig kun hr. Kristen Touborg, som trak lidt på stemmeføringen omkring det.

Jeg forstod hr. Kristen Touborg sådan, at man egentlig hellere ville have haft, at den handlede om noget helt andet, f.eks. nogle af de ting, der står i budgetredegørelsen, men dér må jeg sige, at jeg ikke mener, at der er noget særligt behov for, at de enkelte ministerier skal gentage hinanden. Det har slet ikke været meningen med kommunalredegørelsen, som kommer fra os, at den skulle beskæftige sig med de ting.

Meningen har været at se på nogle af de hovedprincipper, som bærer kommunestyret i dag, og som vel også kan videreudvikles langt bedre end dertil, hvor vi allerede er nået. Og når jeg siger langt bedre, så mener jeg det på ingen

måde kritisk i forhold til den måde, vi har indrettet os på, men jeg siger det, fordi vi jo også oplever, at folk kan få mere og mere appetit på at få nærdemokratiet til at fungere.

Jeg vil også godt lige minde om, at Danmark formentlig har verdens mest decentrale kommunestyre. Vi har lagt flest opgaver ud, både til de enkelte folkevalgte råd og også til institutionsbestyrelser, og derfor synes jeg bestemt ikke, at vi behøver at være specielt kritiske eller selvkritiske over for det, men bare nøgternt konstatere, at det godt kan gå endnu længere ad den vej.

Jeg synes egentlig, at fru Dorit Myltoft beskrev det meget godt i sin ordførertale, hvor der blev sagt, at det her drejer sig om balance imellem decentralisering og et centralt styre. Ja, det er bl.a. det, det drejer sig om. Og når jeg godt vil fremhæve specielt den vinkel, er det, fordi man indimellem i den offentlige debat om kommunestyret kan få den opfattelse, at det nærmest er lidt utidigt af en regering, hvis den også har nogle ønsker eller forholder sig til nogle udviklingstendenser på præcise områder.

Et af de mest fortærskede eksempler er børnepasningsområdet. Der er ofte kommunalpolitikere, som nærmest bebrejdende siger til regeringen eller til Folketinget, at det kan vi da ikke at være bekendt at sige noget særlig præcist om. Og til det synes jeg svaret er: Jo, naturligvis kan en regering være det bekendt. Det ville vel nærmest være en slags pligtforsømmelse, hvis vi ikke gjorde det. Og i hele den debat om børnepasningsgarantien synes jeg også, at man bør være opmærksom på, at hvis der ikke var taget så forholdsvis firkantet fat om det af den regering, der sidder nu, så var der næppe blevet skabt omkring 100.000 ekstra børnepasningspladser her inden for de seneste år.

Så var der nogle bemærkninger om, at alt det med de flere børnepasningspladser vel ikke rækker så meget, for der er jo stadig væk flere og flere på venteliste, som det blev sagt. Det er måske en sandhed med modifikationer, men det er i hvert fald rigtigt, at de ikke er blevet helt afskaffet; det er de ikke. Men det skyldes jo bl.a., at det er lykkedes for regeringen at få skabt mange nye arbejdspladser. Det vil sige, at arbejdsløse, som tidligere gik hjemme og passede deres egne børn, nu efterspørger en offentlig serviceydelse til deres børn: at der er nogen, som på forsvarlig vis kan tage sig af dem, mens de er på arbejde. Og jeg har meget vanskeligt ved at tage den kendsgerning, at vores vækst-

politik nu for alvor er begyndt at slå igennem, til mig som en bebrejdelse, der skulle være velplaceret i forhold til regeringen.

Så egentlig tror jeg, at man nærmest kan beskrive det på den måde, at det er udtryk for den ny optimisme, der er begyndt at præge det danske samfund, at der er flere børn, der bliver født, der er flere familier, som godt tør binde an med den store opgave, det nu engang er at stifte familie med alle de praktiske problemer, det fører med sig, og der samtidig er en udvikling, hvor der er flere og flere, der kommer i arbejde.

Så er der flere, der har været inde på udlicitering. Om det vil jeg godt sige, at der er en tendens til, at man næsten gør den debat til noget, der er løsrevet fra virkeligheden. For hvad er udlicitering, når det kommer til stykket? Ja, det er en praktisk måde at få løst nogle problemer på. Det er ikke sådan, at man kan sige, at udlicitering i sig selv er godt eller skidt. Det er en arbejdsmetode.

Vi har i Indenrigsministeriet lavet en, synes jeg selv, meget spændende stor rapport om udlicitering. Der er også henvist til den i den kommunale redegørelse. Hvad siger den? Ja, den siger noget, som på sin vis kan forekomme ret banalt, men som i hvert fald ikke slår igennem i den politiske debat om udlicitering i tilstrækkelig grad. Den siger nemlig, at i de tilfælde, hvor man forbereder en udlicitering meget grundigt, hvor man tager medarbejderne med på råd, hvor man sørger for, at både miljøspørgsmål og arbejdspladsspørgsmål også er en del af forhåndsgennemtænkningen, inden man udliciterer, viser det sig meget ofte, at dér går det godt. Det er der mange gode eksempler på. Og omvendt i de tilfælde, hvor man som kommunalbestyrelse ikke har påtaget sig ansvaret med at definere opgaven meget præcist og ikke har taget hensyn til alle de andre ting, jeg nævnte før, går det skidt.

Det er forholdsvis enkelt at forstå, synes jeg, og derfor må debatten om udlicitering først og fremmest komme til at gå på, hvordan man tilrettelægger det, hvis man nu vil afprøve den mulighed. Hvordan får man det tilrettelagt sådan, at også de, der er de egentlige eksperter på området, nemlig medarbejderne, der sidder med det til daglig, kan være med til at definere opgaven på en ordentlig måde.

Tankegangen – jeg tror, det var hr. Frank Aaen, der var inde på det – med, at udlicitering udhuler demokratiet, kan jeg ikke umiddelbart tilslutte mig. Når jeg ikke kan det, så er det, for-

di man ikke må glemme, at udlicitering i forhold til selve ansvarsbegrebet præcis er det samme som det, jeg vil kalde den gammeldags metode. Det, jeg mener med det, er, at en kommunalbestyrelse er lige så bastet og bundet til ansvaret for en ordentlig opgaveudførelse, selv om man har udliciteret opgaven. Der er ikke nogen ansvarsforflygtigelse i det, og måske vil det endda være sådan, at man bør være endnu mere på tæerne i forhold til opgaveløsningens seriøsitet og effektivitet, hvis man har udliciteret, som hvis man ikke har det.

Jeg tror, at de politiske partier ville tjene sagen godt ved at prøve at diskutere tingene ud fra nogle af de synsvinkler, som jeg lægger frem her, i stedet for at gøre det til en helt skæv sort-hvid debat. Den sort-hvide debat er den, hvor nogle siger: Udlicitering er godt. Det er den rigtige måde at gøre det på. Mens andre siger, at det er en skidt metode. Sådan ser virkeligheden ikke ud. Det kommer an på, hvordan man gør det.

Samtidig vil jeg godt sige, at det kræver meget stor professionalismisme at lave en ordentlig udlicitering. Vi har set eksempler på, at man stort set sjosker i alle de spinatbede, der overhovedet findes, når man skal udlicitere, og dér er det gået helt elendigt, men der er også gode eksempler.

Så er der flere, der har været inde på spørgsmålet om kommunalbestyrelsens indre arbejde, hvis jeg må bruge det udtryk, og her vil jeg lige sige nogle ganske få ord om de åbne udvalgsdagsordener. Vi er jo vant til og betragter det som en selvfølge, at kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes dagsordener er offentligt tilgængelige, men naturligvis med de begrænsninger, som følger af reglerne om tavshedspligt.

Der eksisterer ikke noget krav om, at det skal være det samme for udvalgsdagsordenerne, og jeg synes, at der er behov for, at både borgerne og pressen kan følge bedre med i det, der foregår i udvalgsarbejdet. Det giver større åbenhed. Det giver da forhåbentlig også større debat ude i lokalsamfundene, for det er jo i samspillet imellem dem, der er folkevalgt, og dem, der formidler debatten i lokalsamfundet, herunder også pressen, at der kan sættes fokus på vigtige nyudviklinger. Derfor vil jeg her i efteråret fremsætte et lovforslag, der indfører åbne udvalgsdagsordener, og det vil så komme til at ske ved en ændring af den kommunale styrelseslov.

Jeg vil godt sige lidt om det, man i disse år vel kan kalde en meget vigtig ny fælles overskrift for både staten, amter og kommuner, nemlig forbedringen af sagsbehandlingen. Det ligger sådan, at Indenrigsministeriet i løbet af sommeren vil udsende en henstilling til samtlige kommunalbestyrelser og amtsråd om at fastlægge nogle målsætninger for sagsbehandlingstiderne inden for større væsentlige sagsområder.

Vi vil også indstille, at de forventede sagsbehandlingstider oplyses over for borgere og virksomheder. Og selv om målsætninger for sagsbehandlingstiderne ikke kan blive absolutte, så vil en kommunal melding efter min opfattelse indebære en forbedret service over for borgerne. Det vil sige, man ved, hvad det er, man kan forvente, og man ved også, hvad det er, man selv skal forholde sig til.

Jeg vil også godt sige, at for alle typer af sager bør det være et mål, at der aldrig må gå mere end 1 måned, før borgerne får enten et endeligt eller et foreløbigt svar på deres henvendelser.

Indenrigsministeriet vil i et samarbejde med Justitsministeriet udsende en orientering til både offentlige myndigheder og til borgerne om principperne for god forvaltningsskik. Og hvorfor så det? Dels fordi det er noget, vi har manglet, dels fordi orienteringen jo på sin vis kan siges at være en logisk konsekvens af, at Folketingets Ombudsmand pr. 1. januar har fået en udvidet kompetence, så kommuner og amtskommuner nu fuldt ud er undergivet Ombudsmandens kontrol. Orienteringen har selvfølgelig også til formål at oplyse borgerne om, at offentlige myndigheder er underlagt en række forpligtelser i forbindelse med sagsbehandlingen.

Se, sådan noget som det her kan man måske sige er småtteri. Det er jeg ikke sikker på er holdningen hos borgerne. Det er jo en lang, lang række ting, der spiller en meget stor rolle i hverdagen i kontakten mellem de folkevalgte og borgerne og i vurderingen af, om kommunestyret fungerer, og derfor har jeg forventninger til dette her.

I samme forbindelse vil jeg godt nævne, at vi jo arbejder med det, som man kan kalde en vejviserfunktion. Det drejer sig simpelt hen om at indføre en kommunal vejviserfunktion, der kan indebære, at borgerne får en let måde, hvorpå de kan sikre sig adgang til vejledning om, hvilken offentlig myndighed der varetager både stort og småt på det enkelte område.

Og se, også det kan man jo kalde noget banalt. Igen er svaret, at jeg tror ikke, det er

banalt for alle dem, som ved en henvendelse til en kommune har oplevet, at det kun er, hvis der er tale om en egentlig fejlhenvendelse, at de bliver vist videre til anden myndighed.

Det, der er tanken her, er, at borgeren skal have en helt konkret og fyldestgørende vejledning om, hvor den sag, som ligger den pågældende på sinde, nu engang hører hjemme. Og når jeg mener, at en opgave som den her skal placeres hos kommunen, så skyldes det, at kommunen er den lokale myndighed, som er tættest på borgerne, og som jo også har de fleste borgerrelaterede funktioner. Derfor vil det være naturligt, at det er kommunen, der bliver pålagt at påtage sig denne vejledning.

Det skal være en vejledning, som efter min tankegang ikke blot skal være at konstatere, at nu har man modtaget en sag, men man skal henvise borgerne til den rette myndighed og institution. Der er jo rigtig mange mennesker, der er i tvivl om, hvorvidt de nu også er kommet derhen, hvor de skulle, og som venter alt, alt for længe på enten at få svar – måske efter at de selv har måttet rykke for det og måske endda flere gange – eller blot få at vide, at de er gået lidt fejl i byen, men godt kan få deres sag ordnet et andet sted.

Til sidst en enkelt bemærkning, og den er affødt af hr. Poul Nødgaards indlæg om de økonomiske forhandlinger, der finder sted, eller som starter her i løbet af ganske få dage. Hr. Poul Nødgaard beklagede, at det ikke var som i de gode gamle dage, dengang forhandlingerne lå i Indenrigsministeriet. Det skal jeg da kvittere for på Indenrigsministeriets vegne og sige, at man var tilfreds med det. Men jeg vil godt minde om, at overflytningen af kompetencen på det område skete allerede, da regeringen Nyrup 1 blev dannet. Det var en del af den nye ressortfordeling, der skete.

Jeg vil godt sige, jeg mener, at det er velanbragt, og at det er en funktion, som hører under finansministeren, der har det samlede ansvar for hele den offentlige økonomi. Det betyder jo ikke, at kommunernes økonomi er ude af Indenrigsministeriets hænder, men det betyder, at lige præcis det, der har med bloktilskuddene at gøre, ligger i Finansministeriet, men at vi selvfølgelig forhandler på god kollegial vis flere parter sidende omkring bordet.

Endelig vil jeg sige om forhandlingerne, hvor hr. Poul Nødgaard beskrev det som et tovrækkeri, at sådan er det jo hvert eneste år. Man kunne såmænd også – og det siger jeg lidt på bag-

grund af avislæsning inden for de seneste dage – i stedet for kalde det for en slags parringsdans, en parringsdans, hvor man har alle de rituelle trin, der skal til, og hvor det ender med, at man alligevel finder hinanden og er glade til. Og det håber jeg også vil ske i år.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne hilse indenrigsministerens oplysning om de åbne udvalgsdagsordener velkommen. Jeg håber, kriteriet bliver det samme, som er gældende for kommunalbestyrelsesarbejdet, så det bliver reelt og ikke noget, man sådan kan sjakre med ude omkring i kommunerne.

Det vil jeg gerne kvittere for, og så vil jeg gerne i den forbindelse spørge: Hvad så med åbne postlister, som jeg har efterlyst i mit indlæg? Kommer der også et initiativ fra ministeriet på det område her til efteråret?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Spørgsmålet om de åbne postlister er en del mere kompliceret end det, der har med udvalgsdagsordenerne at gøre, så derfor drejer det planlagte initiativ til efteråret sig om udvalgsdagsordener.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

**23) Forhandling om redegørelse nr. R 23:
Indenrigsministerens redegørelse af 14. maj
1997 om landdistrikterne.**

(Redegørelsen anmeldt 14/5 97. Redegørelsen givet 14/5 97. Meddelelse om forhandling 14/5 97).

Forhandling

Holger Graversen (S):

Der er fortsat problemer med at holde liv på nogle småøer og landsbyer og små byer i visse yderområder, bl.a. Lolland-Falster, Bornholm, Sønderjylland og enkelte kommuner andre steder, som ligger lidt langt fra erhvervscentre, men generelt går det godt. Befolkningsstilbagegangen på landet er generelt stoppet, og mange steder er der fremgang i befolkningstallet.

Analyser og oplysninger fra kommuner giver grundlag for optimisme. Det nuværende økonomiske opsving har især gavnet landområderne. Udskrivningsgrundlaget her er vokset med 39 pct. siden 1992 imod 32 pct. i byområder, og det betyder igen fremgang i beskæftigelsen og lavere ledighed og dermed også lavere sociale udgifter for landkommunerne.

Men ikke nok med det, Vilstrups beboeranalyser viser, at mange unge byfamilier overvejer at flytte til landområderne. Begrundelsen for at bo på landet og eventuelt flytte til landet er bl.a. – ikke særlig overraskende – nærhed til naturen, de mere rolige forhold og den bedre sociale kontakt og netværk, som giver børnene en tryk opvækst. I henhold til nævnte analyse erkender man da også visse ulemper som længere og dyrere transport, mangelfuld offentlig og kollektiv transport for de billøse grupper og færre servicetilbud, bl.a. de kulturelle og handelsmæssige.

Det er vel også derfor, at vi i dag og nu fremover en gang om året skal drøfte problemerne med landområdernes fortsatte eksistens, og det er så vigtigt et spørgsmål for hele det danske samfund, at vi her i Folketinget nødvendigvis må drøfte det jævnlige.

Jeg vil derfor også gerne her takke indenrigsministeren for en god redegørelse og for det meget omfattende materiale, vi nu har fået til rådighed til belysning af emnet. Det gælder både trafikministerens transportrapport, Landdistriktudvalgets rapport, ministeriets egne undersøgelser om bl.a. kreditforeninger og pengeinstitutters udlånspraksis.

Vi har aldrig tidligere haft et så godt grundlag for at drøfte landområdernes vilkår og problemer, som vi har i dag. Dette grundlag er primært tilvejebragt gennem betænkning nr. 1333 fra regeringens tværministerielle udvalg.

I udvalgets analyse af udviklingsvilkårene på landet har jeg hæftet mig ved et par problemer, som mange fra den borgerlige side i den hidtidige debat har sat spørgsmålstegn ved. Der har bl.a. været påstande om, at kreditforeninger og pengeinstitutter diskriminerer landområdet, og det er der faktisk intet belæg for generelt, selv om långiverne på landet lider lidt større tab end i byområdet.

Det andet er transportproblemet. Når det drejer sig om tid, man bruger på transport, er der ikke den store forskel mellem by og land, men det er da klart dyrere at holde egen bil end at bo i byen uden bil og med gode kollektive trans-